

Jaarverslag 2011

Inhoudsopgave

Het pensioenfonds

1. Over het pensioenfonds

1.1.1	Naam en vestigingsplaats	6
1.1.2	Doelstelling	6
1.1.3	Voordragende organisaties	6
1.1.4	Uitvoering Pensioen- en Vermogensbeheer	6
1.1.5	Ondersteuning en advies	6
1.1.6	Controle en waarmerken	6
1.1.7	Het bestuur	7
1.1.8	Commissies	7
1.1.9	Het Verantwoordingsorgaan	7
1.1.10	De deelnemersraad	8
1.1.11	De geschillencommissie	9
1.1.12	Het bestuursbureau	9
1.1.13	Organigram Pensioenfonds	10

2. Ontwikkelingen

2.1	Ontwikkelingen dekkingsgraad	12
2.1.1	Dekkingsgraad, herstelplan en feitelijk herstel	12
2.2	Transitie 2011	13
2.3	Ontwikkelingen overheidsbeleid, wet- en regelgeving	14
2.3.1	Opschorten waardeoverdracht bij dekkingsgraad onder 100%	14
2.3.2	Aanbevelingen Uitvoeringskosten	14
2.3.3	Goed pensioenfondsbestuur	14
2.3.4	Gedragscode	14
2.3.5	Onafhankelijkheid bestuur	14
2.3.6	Naleving wet- en regelgeving	14
2.3.7	Geschillencommissie	14

3. Communicatie

3.1	Algemeen	15
3.2	Communicatiebeleidsplan	15
3.3	Persbeleid	15
3.4	Communicatie 2011	15
3.4.1	Nieuwsbrief voor deelnemers en pensioengerechtigden	15
3.4.2	Nieuwsbrief voor werkgevers	15
3.4.3	Pensioenkrant voor 65-plussers	15
3.4.4	Website en klantenpanels	15

4. Toezichthouder AFM en DNB

4.1	Autoriteit Financiële Markten (AFM)	18
4.1.1	Uniform Pensioenoverzicht (UPO)	18
4.2	De Nederlandsche Bank (DNB)	18
4.2.1	Evaluatie herstelplan 2011	18
4.2.2	Evaluatie financiële opzet 2012	18

5. Overige ontwikkelingen

19

5.1	Overname Stichting Vroegpensioen Brandstoffenbedrijf	20
5.2	Pensioenregister (plateau 2)	20
5.3	Besluit wijziging Verplichtstelling 9 juli 2011	20
5.4	Organisatie pensioenfonds (interne governance model 2012)	20
5.5	Pensioenregeling 2012 en premie 2012-2016	21
5.5.1	Pensioenregeling 2012	21
5.5.2	Premie 2012-2016	21
5.6	Correctie Indexatiestaffel	21

6. Financieel beleid

23

6.1	Inleiding	24
6.2	Premies	24
6.2.1	Premie verplichte pensioenregeling (maximum 49.297,-)	24
6.2.2	Extra premies brancheregelingen AGF en Gebra	24
6.2.3	Premie aanvullende pensioenregeling	24
6.2.4	Collectieve vaste bijdrage regeling	24
6.2.5	Kostendekkende premie 2011 en bijdrage aan herstel	24
6.3	Toeslag	24
6.3.1	Algemeen	24
6.3.2	Toeslag 2011	25
6.4	Pensioenvermogen en voorzieningen	25
6.5	Actuariële analyse	26
6.5.1	Uitkomsten van de solvabiliteitstoets	27
6.5.2	Oordeel externe actuaris over de financiële positie	27
6.6	Beleggingen	27
6.6.1	Gevoerd beleid	27
6.6.2	Verantwoord beleggen	29
6.6.3	Z-score	29
6.7	Uitvoeringskosten	30
6.7.1	Inleiding	31
6.7.2	Kosten pensioenbeheer	31
6.7.3	Kosten Vermogensbeheer	32

7. Risicoparagraaf

33

7.1	Risicobeleid	34
7.1.1	Risicomanagement	34
7.1.2	Renterisico	34
7.1.3	Inflatierisico	34
7.1.4	Valutarisico	34
7.1.5	Aandelen- en onroerend goed risico	34
7.1.6	Tegenpartij-/kredietrisico	34
7.1.7	Liquiditeitsrisico	34
7.1.8	Operationele risico's	34
7.1.9	Actuariële risico's	34

8 Uitvoering van de pensioenregeling	35		
8.1 Inleiding	36	11.6.6 Pensioenuitkeringen	67
8.2 De verplichte pensioenregelingen	36	11.6.7 Pensioenuitvoeringskosten	67
8.2.1 Pensioensysteem	36	11.6.8 Aantal personeelsleden	68
8.2.2 Toetredingsleeftijd	36	11.6.9 Bezoldiging bestuurders	38
8.2.3 Pensioenrichtleeftijd	36	11.6.10 Wijziging marktrente	68
8.2.4 Pensioengrondslag	36	11.6.11 Wijziging overige actuariële uitgangspunten	68
8.2.5 Opbouwpercentage ouderdomspensioen	36	11.6.12 Overige wijzigingen in de technische voorzieningen	69
8.2.6 Opbouwpercentage partnerpensioen	36	11.6.13 Saldo overdracht van rechten	69
8.2.7 Wezenpensioen	36	11.6.14 Overige lasten	69
8.2.8 Herschikken	36	11.6.15 Belastingen	69
8.3 Aanvullende pensioenregeling	36	11.6.16 Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur	69
8.4 Vrijwillige pensioenregeling	36		
8.5 15-jaars regeling bedrijfstakpensioenfonds Optiekbedrijven (vanaf 1 januari 2010)	36	12 Overige gegevens	70
8.6 Premies, looptijd en bijzonderheden	36	12.1 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	71
8.6.1 De premie verplichte pensioenregeling	36	12.2 Gebeurtenissen na balansdatum	71
8.6.2 Premie aanvullende pensioenregeling	37		
8.7 Premievrijstelling	37	13 Actuariële verklaring	72
8.8 Collectieve vaste bijdrageregeling	37		
8.9 Wijzigingen statuten, reglementen en verplichtstellingbeschikking	37	14 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	74
8.9.1 Pensioenreglement	37		
8.9.2 Uitvoeringsreglement	37	15 Bijlagen	76
8.9.3 Verplichtstellingsbeschikking	37	15.1 Meerjarenoverzicht	77
		15.2 Financiële gegevens	78
9 Verantwoordingsorgaan	38	15.3 Volumeveranderingen	79
		15.4 Mutatieoverzicht	80
10 De deelnemersraad	40		
		16 Begrippenlijst	82
11 Jaarrekening	42		
11.1 Balans per 31 december 2011	44		
11.2 Staat van baten en lasten over 2011	44		
11.3 Kasstroomoverzicht over 2011	45		
11.4 Algemene toelichting	46		
11.4.1 Inleiding	46		
11.4.2 Overeenstemmingsverklaring	46		
11.4.3 Grondslagen voor de waardering	46		
11.4.4 Grondslagen voor de resultaatbepaling	49		
11.4.5 Grondslagen kasstroomoverzicht	49		
11.5 Toelichting op de Balans	50		
11.5.1 Beleggingen voor risico fonds	50		
11.5.2 Vorderingen en overlopende activa	53		
11.5.3 Overige activa	54		
11.5.4 Stichtingskapitaal en reserves	54		
11.5.5 Technische voorziening	55		
11.5.6 Overige schulden en overlopende passiva	56		
11.5.7 Risicobeheer en derivaten	57		
11.5.8 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	64		
11.6 Toelichting op de staat van baten en lasten	65		
11.6.1 Premiebijdragen risico pensioenfonds	65		
11.6.2 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	66		
11.6.3 Pensioenopbouw	67		
11.6.4 Indexering en overige toeslagen	67		
11.6.5 Rentetoevoeging technische voorziening	67		

1 Het pensioenfonds

Over het pensioenfonds

1.1.1 Naam en vestigingsplaats

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel (hierna: het pensioenfonds) is opgericht op 1 januari 1972 en statutair gevestigd in Utrecht. Het pensioenfonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Utrecht onder nummer 41178211. De laatste statutenwijziging vond plaats per 1 oktober 2009. Het pensioenfonds is lid van de Vereniging voor Bedrijfstakpensioenfonds (VB).

1.1.2 Doelstelling

De doelstelling van het pensioenfonds is om de uit de pensioenovereenkomst en reglementen voortvloeiende verplichtingen voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden na te komen binnen de statuten en relevante wetgeving en in lijn met de voorwaarden die uit de verplichtstelling voortvloeien.

1.1.3 Voordragende organisaties

1.1.3.1 Bestuur

De werkgeversleden (maximaal vijf) in het bestuur (en plaatsvervangers) worden voorgedragen door

1. Koninklijke Vereniging MKB-Nederland
2. Raad Nederlandse Detailhandel

De werknemersleden (maximaal vijf) in het bestuur (en hun plaatsvervangers) worden voorgedragen door:

1. FNV Bondgenoten
2. CNV Dienstenbond

De werkgeversvoorzitter en werknemersvoorzitter worden benoemd door respectievelijk de werkgevers- en werknemersdelegatie binnen het bestuur.

1.1.3.2 Deelnemersraad

De leden van de deelnemersraad worden benoemd door:

1. FNV Bondgenoten
2. CNV Dienstenbond
3. Vereniging van Gepensioneerden uit de Detailhandel

1.1.3.3 Verantwoordingsorgaan

Het werkgeverslid van het Verantwoordingsorgaan (en plaatsvervanger) wordt benoemd door

1. Koninklijke Vereniging MKB-Nederland
2. Raad Nederlandse Detailhandel

Het werknemerslid en het gepensioneerde lid van het Verantwoordingsorgaan (en plaatsvervangers) worden benoemd door

1. FNV Bondgenoten
2. CNV Dienstenbond

1.1.4 Uitvoering Pensioen- en Vermogensbeheer

Het pensioenfonds heeft de uitvoering van het pensioenbeheer uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. Het vermogensbeheer heeft het pensioenfonds uitbesteed aan BlackRock Investment Management (UK) en Syntrus Achmea Vastgoed B.V.

1.1.5 Ondersteuning en advies

Het pensioenfonds laat zich bij zijn werkzaamheden ondersteunen en/of adviseren door de volgende partijen:

1.1.5.1 Adviserend actuaris

Mercer Nederland B.V.

1.1.5.2 Beleggingen

- Houthoff Buruma (juridisch)
- Aon Hewitt Investments (operationeel)
- Mercer Investment Consulting (ALM)
- De heer Prof.dr. Rob Bauer (advies)

1.1.6 Controle en waarmerken

Het pensioenfonds heeft voor de controle en het waarmerken van de jaarrekening met de volgende partijen een overeenkomst gesloten.

1.1.6.1 Certificerend actuaris

Towers Watson B.V., Raadgevende Actuarissen, Amstelveen.

1.1.6.2 Accountant

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Amsterdam.

1.1.7 Het bestuur

1.1.7.1 Samenstelling

De samenstelling van het bestuur op 31 december 2011:

Leden werkgevers	Benoemd tot	Organisatie
De heer J.J. (Jan) Meerman	1 januari 2015	MKB-Nederland
De heer K.B. (Benne) van Popta	1 januari 2017	MKB-Nederland
De heer L.V.J.M. (Leo) Rolf	1 januari 2014	MKB-Nederland
De heer A.H.J. (André) Snellen	1 januari 2016	Raad Nederlandse Detailhandel
De heer A. (Ad) van Dorssen	1 januari 2013	Raad Nederlandse Detailhandel

Leden werknemers	Benoemd tot	Organisatie
De heer B.A. (Bas) de Lege	1 januari 2014	FNV Bondgenoten
Mevrouw I. (Inge) van Duijn – Pennenburg	1 januari 2016	FNV Bondgenoten
De heer H.B.M. (Rik) Grutters	1 januari 2013	FNV Bondgenoten
Vacature	1 januari 2015	FNV Bondgenoten
Mevrouw N. (Neoletta) Poelgeest	1 januari 2017	CNV Dienstenbond

In 2011 was mevrouw I. van Duijn-Pennenburg fungerend voorzitter.

Wijzigingen bestuursleden:

De heer M. de Mooij is met ingang van 1 januari 2011 teruggetreden als bestuurslid. Als zijn opvolger is benoemd Mevrouw N. Poelgeest.

Mevrouw J.W.M. Wiegers is met ingang van 1 oktober 2011 teruggetreden als bestuurslid. Als haar opvolger is met ingang van 1 januari 2012 benoemd, de heer Jose Suarez Menendez. Indien er sprake is van plaatsvervangende wordt een volmacht afgegeven door het bestuurslid wat vervangen wordt.

1.1.8 Commissies

De commissies hebben onder andere als taak beleids- en bestuursonderwerpen voor te bereiden, rapportages te beoordelen en eventueel wijzigingen voor te stellen, specifieke taken te begeleiden of voor te bereiden (bijvoorbeeld ALM studie) en uit te voeren en het bestuur te adviseren op het betreffende beleidsterrein. De samenstelling van de commissies wordt door het bestuur bepaald.

Iedere commissie bestaat uit maximaal vijf bestuursleden en een voorzitter eventueel ondersteund door deskundigen.

De commissies hebben de volgende aandachtsgebieden
Commissie Vermogensbeheer: Vermogens- en vastgoedbeheer
Commissie Financiën: Premie-inning, budget en jaarwerk
Commissie Pensioenen: Actuariële zaken, pensioenregelingen en wet- en regelgeving
Commissie Communicatie: Werkgevers- en deelnemers-communicatie

1.1.8.1 Samenstelling

Commissie Financiën

- De heer Andre Snellen (voorzitter)
- Mevrouw Inge van Duijn – Pennenburg
- De heer Leo Rolf
- De heer Benne van Popta
- Vacature

Commissie Vermogensbeheer

- De heer Benne van Popta (voorzitter a.i.)
- Mevrouw Inge van Duijn – Pennenburg
- De heer Ad van Dorssen
- De heer Rik Grutters
- Vacature

Commissie Pensioenen

- De heer Ad van Dorssen (voorzitter)
- De heer Andre Snellen
- De heer Jan Meerman
- Mevrouw Neoletta Poelgeest
- De heer Bas de Lege

Commissie Communicatie

- De heer Bas de Lege (voorzitter)
- De heer Rik Grutters
- De heer Leo Rolf
- Mevrouw Neoletta Poelgeest
- De heer Jan Meerman

1.1.9 Het Verantwoordingsorgaan

1.1.9.1 Samenstelling

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit drie leden: één deelnemer, één gepensioneerde en één werkgever. De leden zijn benoemd door de volgende organisaties:

- Raad Nederlandse Detailhandel/Koninklijke Vereniging
- MKB-Nederland
 - FNV Bondgenoten/CNV Dienstenbond
 - Vereniging van Gepensioneerden uit de Detailhandel

Het verantwoordingsorgaan is op 31 december 2011 als volgt samengesteld:

Leden

- De heer R. Jacobs (1)
- De heer J. de Jong (2)
- De heer A. van Dantzich (3)

In 2011 heeft het verantwoordingsorgaan twee keer vergaderd.

1.1.10 De deelnemersraad

1.1.10.1 Missie

De Deelnemersraad van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Detailhandel heeft als missie om de belangen van de betrokken partijen bij het fonds evenwichtig en solidair te behartigen. Onder de betrokken partijen verstaat de raad in deze: De werknemers die premieplichtig zijn (de deelnemers), de gepensioneerden en de werknemers die niet meer premieplichtig zijn (de zo geheten " slapers "). Deze missie vloeit voort uit de wettelijke taken en bevoegdheden van de deelnemersraad. De raad voert deze missie hoofdzakelijk uit door overleg met en gevraagde en ongevraagde advisering van het fondsbestuur.

1.1.10.2 Samenstelling

De deelnemersraad bestaat uit veertien leden: elf deelnemers en drie gepensioneerden. Onder de elf deelnemers is op dit moment ook een slaper aanwezig.

De leden zijn benoemd door de volgende organisaties:

- FNV Bondgenoten (negen leden, van wie een gepensioneerde).
- CNV Dienstenbond (vier leden, van wie een gepensioneerde).
- Vereniging van Gepensioneerden uit de Detailhandel (een gepensioneerde).

Vertegenwoordiging CNV Dienstenbond.

Eind 2011 blijkt uit contact met CNV Dienstenbond, dat vacatures naar verwachting kunnen worden ingevuld. De deelnemersraad gaat er van uit dat dit in 2012 gaat plaatsvinden. Tijdens het jaar 2011 zijn twee van de CNV zetels bezet door de Vereniging van Gepensioneerden uit de Detailhandel.

De deelnemersraad is op 31 december 2011 als volgt samengesteld:

Leden	Benoemd tot	Organisatie
Mevr. W.M.H.J. van Aken	1 okt. 2013	FNV Bondgenoten
Dhr. J. de Jong	1 okt. 2013	FNV Bondgenoten
Dhr. R. Kraaijenhagen	1 okt. 2013	FNV Bondgenoten
Dhr. H.P.M. Reijnen	1 okt. 2013	FNV Bondgenoten
Dhr. P.S. Waterlander	1 mrt. 2013	FNV Bondgenoten
Dhr. P. van der Zouw	1 okt. 2013	FNV Bondgenoten
Dhr. G. Kortekaas	1 okt. 2013	FNV Bondgenoten
Mevr. G. Niet-Koster	1 mrt. 2013	FNV Bondgenoten
Dhr. M. Kruik	1 okt. 2013	FNV Bondgenoten
Dhr. J.J. Holleboom	1 okt. 2013	Vereniging van Gepensioneerden uit de Detailhandel (Zetel CNV Dienstenbond)

Dhr. A. van Dantzich	1 okt. 2013	Vereniging van Gepensioneerden uit de Detailhandel (Zetel CNV Dienstenbond)
Dhr. A.J.M. Boonekamp	1 mrt. 2013	Vereniging van Gepensioneerden uit de Detailhandel
Vacature	1 okt. 2013	CNV Dienstenbond
Vacature	1 okt. 2013	CNV Dienstenbond

1.1.10.3 Vergaderdata en studiedagen

In 2011 heeft de deelnemersraad acht keer vergaderd: op 9 februari, 13 april, 11 mei, 8 juni, 22 juni, 14 september, 9 november en 14 december. In veel vergaderingen was een delegatie van het fondsbestuur, bestaande uit een van de beide voorzitters aanwezig. Een enkele maal werd deze vertegenwoordiging waargenomen door de heer R. Upperman van het Bestuursbureau. De deelnemersraad werd secretariael ondersteund door Syntrus Achmea.

Bij alle vergaderingen was de heer R. Jacobs, lid van het verantwoordingsorgaan als toehoorder aanwezig. Aan alle vergaderingen ging een korte bijeenkomst van de leden van de deelnemersraad vooraf, zonder de bestuursdelegatie, als voorbereiding op de aansluitende vergadering samen met de bestuursdelegatie.

Op 14 april organiseerde de deelnemersraad een studiebijeenkomst samen met het fondsbestuur over het Risico Management Raamwerk en de ALM studie.

Ter vergroting van de kennis en de kunde is voor 2012 een studieprogramma vastgelegd.

In 2011 zijn diverse onderwerpen aan de orde geweest. Het doorlopende onderwerp was en bleef de rente ontwikkeling en daarmee samenhangend de dekkingsgraad van het fonds.

1.1.10.4 Advies

De deelnemersraad heeft positief geadviseerd inzake de fusie met SVB.

De raad heeft positief geadviseerd over de gewijzigde pensioenregeling voor het jaar 2012. In verband met de mogelijke wijziging van de pensioen gerechtigde leeftijd zal over 2013 en verder opnieuw advies worden uitgebracht.

Ook in 2011 heeft het herstelplan aandacht gevestigd en zijn organisatorische veranderingen doorgezet.

Tot slot wil de deelnemersraad het bestuur, het bestuursbureau en de uitvoeringsorganisatie bedanken voor de constructieve en transparante samenwerking.

1.1.11 De geschillencommissie

1.1.11.1 Samenstelling

De geschillencommissie bestaat uit drie onafhankelijke leden. De geschillencommissie is op 31 december 2011 als volgt samengesteld:

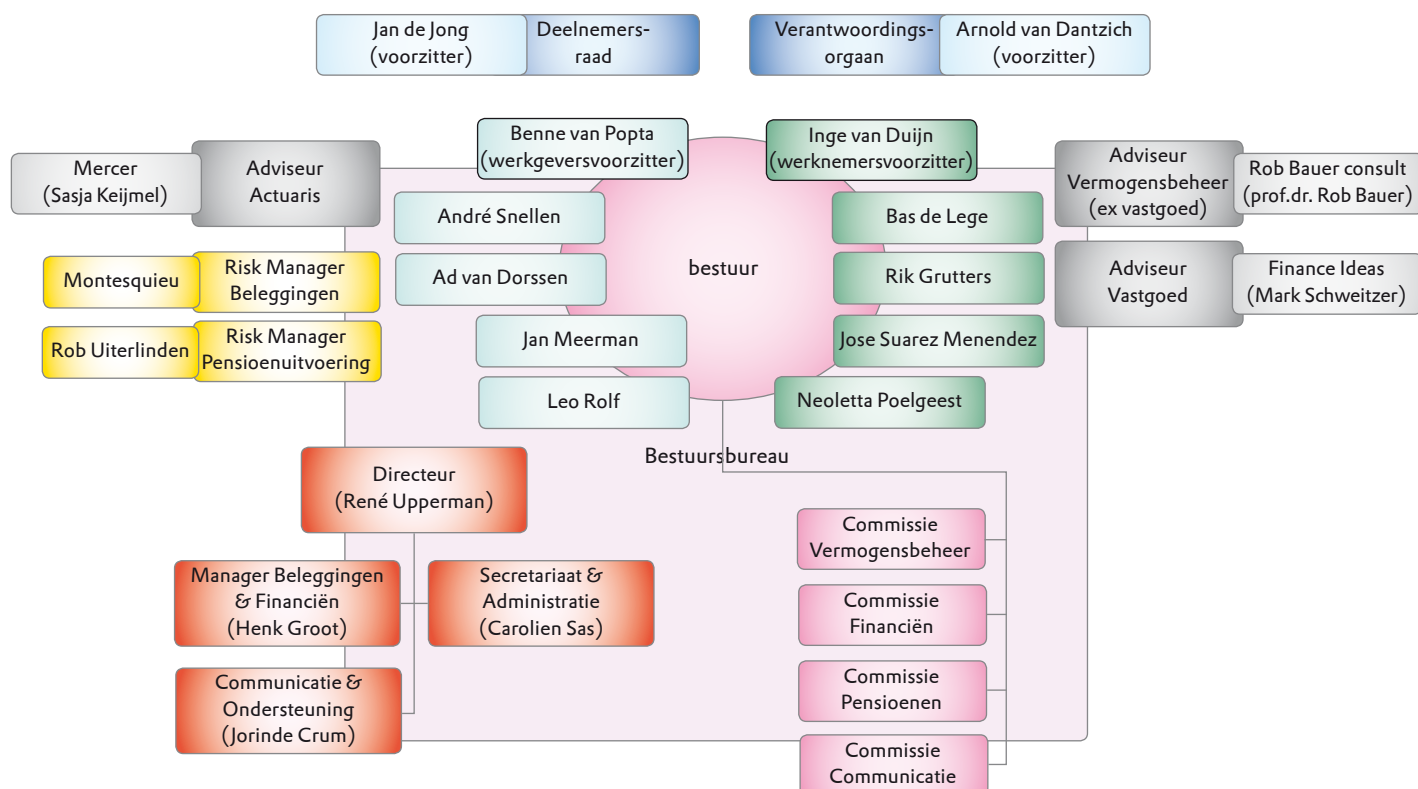
Leden	Benoemd tot
De heer A.Th.M. van Hulst	29 november 2011
De heer D.A.J. Kamp	20 maart 2012
De heer mr. G.W. van Vliet	29 november 2011

In 2011 heeft de geschillencommissie geen advies uitgebracht aan het bestuur. De commissie kwam in 2011 niet in hoorzitting bijeen.

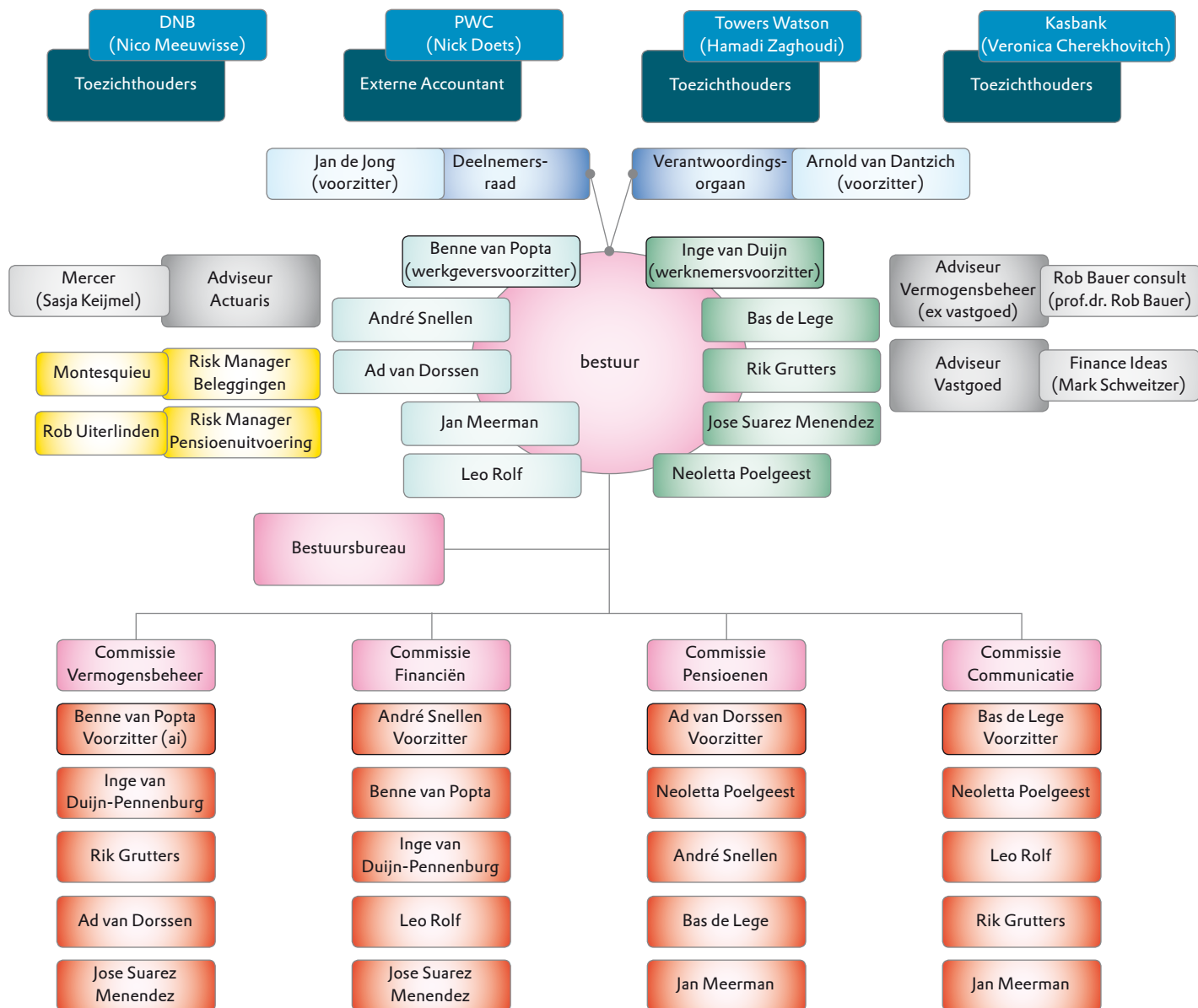
1.1.12 Het bestuursbureau

Het bestuur heeft een bestuursbureau. De medewerkers van het bestuursbureau zijn in dienst van het pensioenfonds. Het bestuur heeft een directeur benoemd die leiding geeft aan het bestuursbureau. Het bestuursbureau is belast met de dagelijkse operatie van het pensioenfonds als mede met de overige door het Bestuur aan hem opgedragen taken.

1.1.12.1 Samenstelling

1.1.13 Organigram Pensioenfonds

2 Ontwikkelingen

Ontwikkelingen financiële positie

2.1 Ontwikkelingen dekkingsgraad

De dekkingsgraad is in 2011 met 1,1% gedaald van 97,5% naar 96,4%. Er is niet één belangrijkste oorzaak voor de daling van de dekkingsgraad aan te wijzen. De daling van de rente in 2011 is nagenoeg gecompenseerd door de wijze (en de uitvoering) van de zogenoemde afdekking van het rente risico (-0,5%). Een beperkt negatief resultaat op de beleggingsopbrengsten, exclusief afdekking maar inclusief het negatieve effect van de strategische valuta afdekking (-0,6%) leidde tot de daling van de dekkingsgraad.

2.1.1 Dekkingsgraad, herstelplan en feitelijk herstel

De dekkingsgraad van het pensioenfonds was op 31 december 2011 96,4% en bevond zich in zowel een situatie van reserve-tekort (dekkingsgraad is lager dan het vereist vermogen, 112,3%) als in een situatie van onderdekking (dekkingsgraad is lager dan het minimaal vereist vermogen, 104,6%).

2.1.1.1 Herstelplan 2009

De herstelplannen (in een plan geïntegreerd) zijn in het voorjaar van 2009 door DNB goedgekeurd en laten een vereist herstel zien van de dekkingsgraad binnen 5 respectievelijk 15 jaar. Het bestuur heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de Minister heeft geboden om binnen 5 jaar in plaats van 3 jaar te herstellen. Het bestuur verwacht dat de dekkingsgraad zich binnen een periode van 5 jaar tot het minimum vereist vermogen en binnen een periode van 15 jaar tot het vereist vermogen zal herstellen. Als het feitelijke herstel achter gaat lopen op het herstelplan, kan het bestuur aanvullende maatregelen treffen. Het herstelplan is een benadering van de werkelijkheid. De verwachting van het herstel is gebaseerd op de huidige uitgangspunten van het herstelplan. De feitelijke ontwikkeling van de dekkingsgraad kan afwijken van het beoogde herstelplan.

2.1.1.2 Feitelijk herstel en voorgenomen korting 1 april 2013

Het herstelplan is opgesteld in 2009 en goedgekeurd door toezichthouder DNB. Het herstelplan is in het boekjaar onverkort van toepassing. In het herstelplan wordt uitgegaan van een dekkingsgraad van 103,5% primo 2011. Het uitgangspunt in het herstelplan wijkt af van de definitieve dekkingsgraad ultimo 2010 (97,5%) omdat die nog niet bekend was toen het herstelplan werd ingediend.

Het herstel van het vermogen van het pensioenfonds is gebaseerd op het op 27 maart 2009 bij DNB ingediende herstelplan. Op 6 juli 2009 is dit herstelplan door DNB goedgekeurd. Op grond van het herstelplan zou de dekkingsgraad per 31 december 2011 105,9% zijn. De werkelijke dekkingsgraad per 31 december 2011 bedraagt 96,4%. De dekkingsgraad ultimo 2011 ligt onder de verwachting van het herstelplan.

Op basis van de dekkingsgraad per 31 december 2011 en de evaluatie van het herstelplan heeft het bestuur begin 2012 geconcludeerd dat het voor het pensioenfonds niet mogelijk is om binnen de wettelijk gestelde termijn (ultimo 2013) tot het minimaal vereist vermogen (104,6%) te herstellen.

Dit betekent dat het bestuur bij gelijkblijvende omstandigheden uiterlijk 1 april 2013 over zal moeten gaan tot het korten van de opgebouwde aanspraken en rechten. Het bestuur heeft op 5 februari 2012 een voorgenomen besluit genomen dat, indien omstandigheden niet verbeteren voor het einde van het jaar 2012, er met ingang van 1 april 2013 een korting van pensioen-aanspraken en -uitkeringen dient plaats te vinden van 0,7%. Betrokkenen zijn hierover reeds per brief geïnformeerd. Het definitieve besluit en de definitieve omvang van de korting zal worden genomen in het eerste kwartaal 2013, mede gebaseerd op de dekkingsgraad per 31 december 2012.

In onderstaande tabel wordt de daadwerkelijke ontwikkeling van de dekkingsgraad in 2011 afgezet tegen de ontwikkeling zoals geschetst in het herstelplan.

	Werkelijk	Herstelplan
Stand 1 januari 2011	97,5%	103,5%
Attributie premie (M1)	-0,2%	0,0%
Attributie uitkering (M2)	-0,1%	0,1%
Attributie toeslagen (M3)	0,0%	0,0%
Attributie RTS (M4)	-14,7%	0,0%
Attributie over-rendement (M5)	16%	2,3%
Attributie overig (M6)	-2,1%	-0,1%
Stand 31 december 2012	96,4%	105,9%

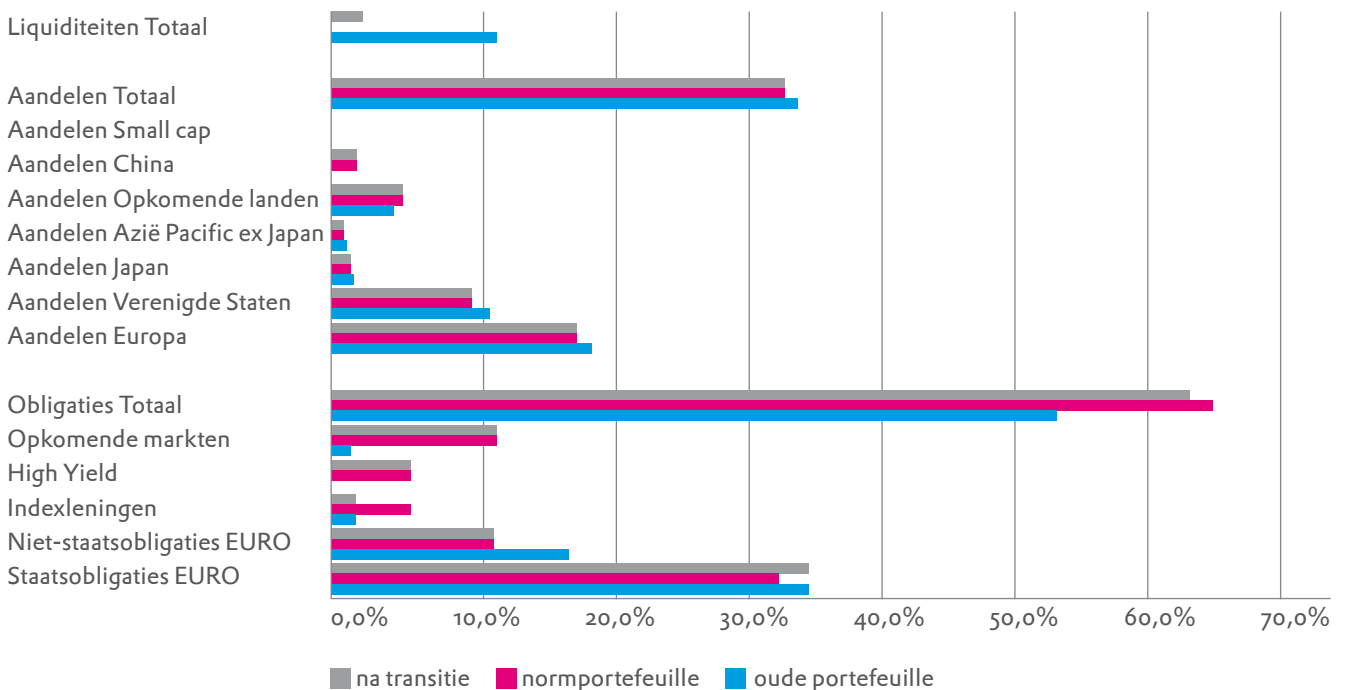
Het herstel van de financiële positie (lees dekkingsgraad) van het pensioenfonds in 2011 loopt achter op het herstelplan. Het pensioenfonds bevindt zich hierdoor nog in een situatie van dekkingstekort (onder de 104,6%)

2.2 Transitie 2011

In het najaar van 2011 heeft de transitie plaatsgevonden van de huidige portefeuille naar de beoogde normportefeuille. Onder is een grafiek opgenomen met de wijzigingen (transacties) per beleggingscategorie. De omvang van de transitie is aanzienlijk maar is binnen de beoogde transactiekosten (totaal 11 basispunten van ongeveer €9,8 miljard) en doorlooptijd gebleven (gemiddeld drie weken). De goede 'crossing' mogelijkheden en het opbouwen van posities voor prijsonderhandelingen leverde een lager dan verwachte prijs voor de transactie op. Een deel (€2,3 miljoen) van de totale kosten van vermogensbeheer (€14 miljoen) waarover meer verderop wordt veroorzaakt door fiscale lasten in de zogenoemde Opkomende landen.

De (verhoging van de) beleggingen in Indexleningen is uitgesteld omdat er sprake is van een verhoogd landenrisico en het 'aanbod' te beperkt is. Bovendien is de verhoging niet bedoeld om de inflatie 'af te dekken' en is het gedrag vergelijkbaar met staatsobligaties. Dit betekent dat in 2012 is besloten de verhoging niet door te zetten maar te verdelen over de obligaties.

Transitie naar normportefeuille

2.3 Ontwikkelingen overheidsbeleid, wet- en regelgeving

2.3.1 Opschorten waardeoverdracht bij dekkingsgraad onder 100%

Wanneer een werknemer van baan verandert, mag hij/zij zijn/haar pensioen overdragen van het pensioenfonds van zijn/haar oude werkgever naar het pensioenfonds of verzekeraar van zijn/haar nieuwe werkgever. Dit heet waardeoverdracht.

De wet schrijft voor dat als de dekkingsgraad van een pensioenfonds op een moment lager is dan 100%, het pensioenfonds individuele (inkomende en uitgaande) waardeoverdrachten op moet schorten tot de dekkingsgraad weer boven de 100% is.

In het jaar 2011 zijn de individuele waardeoverdrachten opgeschort omdat de dekkingsgraad van het pensioenfonds onder de 100% lag.

2.3.2 Aanbevelingen Uitvoeringskosten

De Pensioenfederatie heeft in november 2011 de Aanbevelingen Uitvoeringskosten uitgebracht. Het doel is om inzicht te geven in de (uitvoerings)kosten van een pensioenfonds bij het uitvoeren van de pensioenregeling. Er wordt opgeroepen om zo spoedig mogelijk de aanbevelingen te implementeren. In hoofdstuk 6.7 wordt op basis van de Aanbevelingen Uitvoeringskosten een (uitgebreid) overzicht van (en toelichting op) de (uitvoerings)kosten van het pensioenfonds gegeven.

2.3.3 Goed pensioenfondsbestuur

2.3.3.1 Algemeen

Het jaar 2011 (en ook 2012) heeft in het teken gestaan van het ontwikkelen van het interne governance model wat als basis moet dienen voor de effectieve werking van het zogenoemde Risico Management Raamwerk (RMR).

2.3.3.2 Deskundigheid

Met de invoering van de nieuwe beleidsregel in 2011 en na het opstellen van functie- en bedrijfsprofielen heeft het bestuur het 'personeelsbeleid' verder invulling gegeven met het opstellen in 2012 van een individueel Ontwikkelings Plan (IOP) en een Collectief Ontwikkelings Plan (COP) wat dient aan te sluiten op het interne governance model. De invulling en toetsing dient in 2012 plaats te vinden, mede vanwege de 'verversing' van het bestuur in 2011/2012 en aanpassing van het interne governance model.

2.3.4 Gedragscode

Op de bestuursleden en iedere werknemer van het pensioenfonds is de gedragscode van toepassing. Het doel van de gedragscode is onder andere door het stellen van regels en richtlijnen voor bestuursleden en medewerkers mogelijke belangen conflicten tussen het pensioenfonds en betrokkenen te voorkomen. De gedragscode bevordert de transparantie en zorgt er voor dat alle betrokkenen, ook voor hun eigen bescherming, duidelijk weten wat wel en niet geoorloofd is. Elk bestuurslid en iedere werknemer verklaart jaarlijks schriftelijk de gedragscode nageleefd te hebben.

2.3.5 Onafhankelijkheid bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds stelt zich bij het uitoefenen van zijn bestuurstak onafhankelijk op. Het bestuur draagt er zorg voor dat het pensioenfonds uitsluitend handelt ten behoeve van alle belanghebbenden van het pensioenfonds. Het bestuur weegt hun belangen op een zorgvuldige en evenwichtige wijze tegen elkaar af en maakt dit inzichtelijk. De belanghebbenden zijn de deelnemers, de gewezen deelnemers, de pensioengerechtigden en de aangesloten werkgevers.

2.3.6 Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur van het pensioenfonds is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving.

2.3.7 Geschillencommissie

Het bestuur van het pensioenfonds heeft met ingang van 1 januari 2008 een geschillencommissie ingesteld voor de behandeling van geschillen. De commissie heeft tot taak het bestuur te adviseren over geschillen tussen deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, pensioengerechtigden of werkgevers en het pensioenfonds betreffende besluiten van het bestuur die geen besluit van algemene strekking zijn. Het bestuur besluit conform het advies van de commissie, tenzij zwaarwichtige belangen tot een ander besluit aanleiding geven. De leden van de geschillencommissie zijn in 2008 aangesteld. Ook is een secretaris aan de commissie toegevoegd. In 2011 heeft de geschillencommissie geen adviezen aan het bestuur uitgebracht. In 2012 worden de leden van de geschillencommissie (opnieuw) benoemd.

3 Communicatie

Communicatie

3.1 Algemeen

Het bestuur van het pensioenfonds wil, in lijn met wet- en regelgeving, alle betrokkenen, (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers op heldere en begrijpelijke wijze informeren over het beleid en de uitvoering daarvan. Ieder jaar wordt in de commissie communicatie een communicatiejaarplan opgesteld in lijn met het communicatiebeleidsplan.

3.2 Communicatiebeleidsplan

In 2011 heeft het bestuur een communicatiebeleidsplan vastgesteld. Hierin zijn missie en kernwaarden opgenomen. Er is een strategie per doelgroep vastgesteld die in de volgende jaren door middel van communicatie jaarplannen vormgegeven moet worden.

3.3 Persbeleid

Het onderwerp pensioen is actueel, pensioenfondszen zijn regelmatig in het nieuws. Het pensioenfonds heeft in 2011 vastgelegd hoe het persbeleid invulling krijgt. Deze zijn terug te vinden in een apart persdocument. Het belangrijkste uitgangspunt is: Er wordt gekozen voor een reactief persbeleid. Dit houdt in dat het pensioenfonds de pers niet zelf benadert, maar de pers op verzoek wel te woord staat.

In beginsel doen de voorzitters van het pensioenfonds in voorkomende gevallen de woordvoering.

3.4 Communicatie 2011

3.4.1 Nieuwsbrief voor deelnemers en pensioengerechtigden

Ook in 2011 heeft het pensioenfonds deelnemers en pensioengerechtigden geïnformeerd over zaken die het pensioenfonds betreffen door een nieuwsbrief te sturen. In deze nieuwsbrief is met name aandacht besteed aan de financiële positie van het pensioenfonds.

3.4.2 Nieuwsbrief voor werkgevers

In 2011 is met name aandacht gegeven aan de invoering van de zogenoemde Pensioenaangifte (www.pensioenaangifte.nl). De pensioenaangifte sluit voor zover mogelijk aan bij de bestaande aangifte (loon) keten en wordt als 'softwaremodule' geleverd op pakketten en systemen bij de salarisverwerkers en/of werkgevers. Voor de werkgever betekent dit verder geen extra inspanning en voor het pensioenfonds dat er op maandbasis een betrouwbare (namelijk afgeleid van de loonaangifte) gegevensstroom ontstaat tussen pensioenfonds en de werkgever.

Er is ook aandacht besteed aan de wijzigingen in de premie en de pensioenregeling met ingang van 1-1-2012.

3.4.3 Pensioenkrant voor 65-plussers

In 2011 hebben de pensioengerechtigden de pensioenkrant 'In Detail' ontvangen met informatieve en ontspannende onderwerpen, bijvoorbeeld informatie over de toeslag en de pensioenuitkering.

3.4.4 Website en klantenpanels

In 2011 is de website toegankelijker gemaakt en zijn de Social Media instrumenten toegevoegd, met name om een idee te krijgen of via deze instrumenten het begrip pensioen meer onderwerp van gesprek wordt.

De klantenpanels hebben niet het gewenste resultaat opgeleverd, althans de wijze waarop klantenpanels zijn opgezet. In 2012 wordt onderzocht of bijvoorbeeld elektronische klantenpanels mogelijk zijn om op die manier de tevredenheid te peilen.

4 Toezichthouder AFM en DNB

Toezichthouder AFM en DNB

4.1 Autoriteit Financiële Markten (AFM)

4.1.1 Uniform Pensioenoverzicht (UPO)

De AFM heeft het pensioenfonds eind 2011 laten weten dat niet alle deelnemers (VUT-ers en deeltijdgepensioneerden) een UPO ontvangen. Het pensioenfonds heeft de AFM laten weten dit voor 1 oktober 2012 opgelost te hebben

4.2 De Nederlandsche Bank (DNB)

4.2.1 Evaluatie herstelplan 2011

De DNB heeft op 11 mei 2012 laten weten dat de evaluatie van het herstelplan geen aanleiding geeft tot opmerkingen over de voortgang van het herstel en over de door het pensioenfonds voorgenomen kortingsmaatregel, dwangsom of boetes. Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door DNB geen aanwijzingen aan het pensioenfonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het pensioenfonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

4.2.2 Evaluatie financiële opzet 2012

De Nederlandsche Bank heeft het pensioenfonds onder voorwaarde van een evaluatie van de financiële opzet van het pensioenfonds in 2012 haar goedkeuring gegeven aan de premie aanpassing 2012-2016. In hoofdstuk 6.2 Premie meer hierover.

5 Overige ontwikkelingen

Overige ontwikkelingen

5.1 Overname Stichting Vroegpensioen Brandstoffenbedrijf

In 2011 is met de Stichting Vroegpensioen Brandstoffenbedrijf, SVB (met toestemming van De Nederlandsche Bank) overeengekomen dat het pensioenfonds met ingang van 1 januari 2011 de (lopende) verplichtingen en het vermogen overneemt. Het betreft de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioen-uitkeringen van een tijdelijk pensioen tussen leeftijd 62 en 65, waarvan de opbouw per 1 januari 2011 is gestopt. Het vermogen wat overgekomen is, bedraagt ongeveer €16 miljoen. In hoofdstuk 11.6.11 is een overzicht gegeven van financiële aspecten van de overname.

5.2 Pensioenregister (plateau 2)

Op 5 januari 2011 is het Pensioenregister geopend. De Stichting Pensioenregister heeft in twee jaar tijd een loket ontworpen en gebouwd dat iedere burger via DigiD toegang verleent tot zijn/haar opgebouwde aanspraken bij de werkgevers waar pensioen is opgebouwd inclusief AOW aanspraken. Het UPO geldt als basis voor de gegevens die pensioenfonds en verzekeraars aan het Pensioenregister verstrekken. Het Pensioenregister beheert geen gegevens van de burger maar vraagt op het moment dat een burger inzage wil bij het betreffende pensioenfonds en/of verzekeraar via het unieke BSN de gegevens van de burger op en verwijdert deze weer bij het 'uitloggen' van de burger. Dit geldt ook voor de AOW gegevens. Op een paar na zijn, naast de Sociale Verzekerings Bank (de AOW gegevens), alle pensioenfonds en verzekeraars aangesloten op het Pensioenregister. Ook het pensioenfonds van de Detailhandel is aangesloten.

Halverwege het jaar 2011 is een zogenoemd plateau 2 ontworpen om informatie die in de eerste fase nog niet getoond kon worden mogelijk te maken, bijvoorbeeld verevende pensioenen bij echtscheiding. Het pensioenfonds zal in lijn met de planning 'aangesloten zijn' op plateau 2.

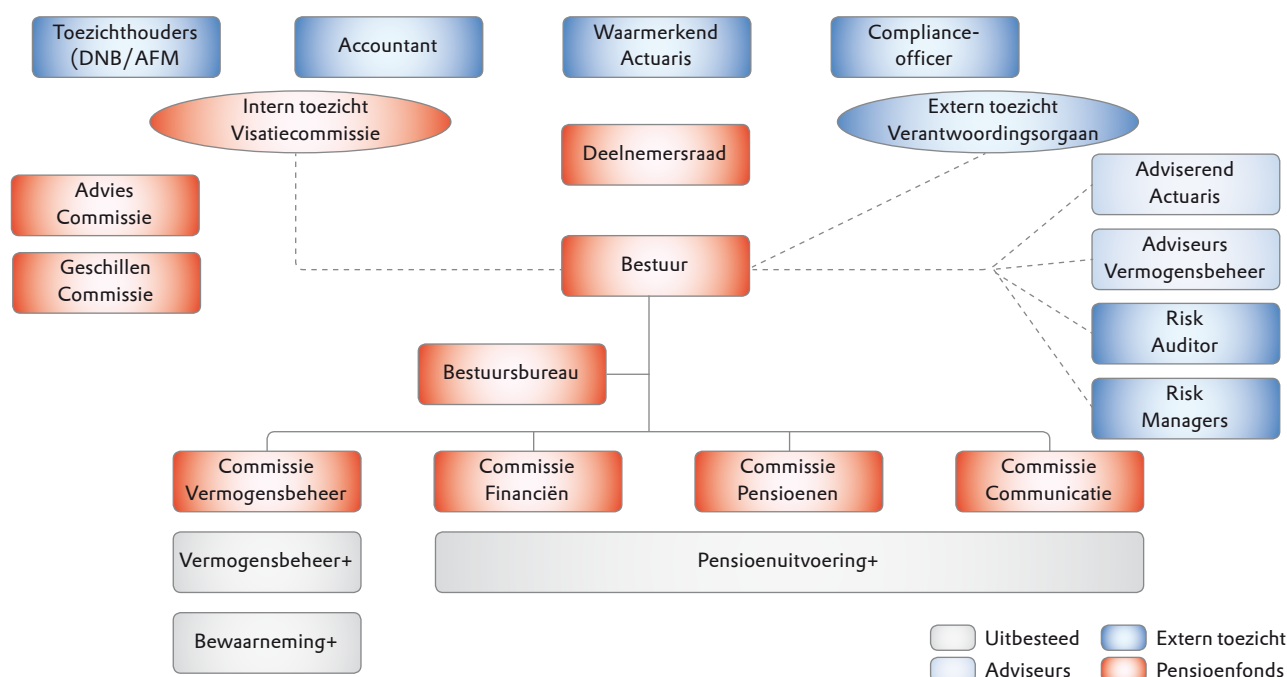
5.3 Besluit wijziging Verplichtstelling 9 juli 2011

Op 9 juli 2011 heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het besluit tot verplichtstelling gewijzigd. Vanaf die datum is de pensioenregeling verplicht gesteld voor werkgevers die zich voor ten minste 51% bezighouden met de detailhandel. Daarvoor was de pensioenregeling voor alle werkgevers binnen de bedrijfstak verplicht.

5.4 Organisatie pensioenfonds (interne governance model 2012)

Op 21 maart 2012 heeft het bestuur onder meer besloten de voorstellen tot optimalisatie van het interne governance model van het pensioenfonds over te nemen en zo spoedig mogelijk in te voeren. Een en ander betekent dat er een drietal functies (externe invulling) worden toegevoegd aan de organisatie van het pensioenfonds, te weten een Risk Auditor, een Risk Manager Beleggingen en een Risk Manager Pensioen-uitvoering. De functie Risk Management (verantwoordelijk voor het 'draaiende houden' van het RMR) wordt door één van de bestuursleden vervuld.

Per 21 maart 2012 is de stand van zaken:

Toelichting

Een belangrijk beginsel is dat de scheiding van machten; advies, uitvoering en controle in alle geledingen dient te worden gevoerd zonder noodzaak en nut over het hoofd te zien. Maar even zo belangrijk is dat het RMR over een 'organisatorisch fundament' beschikt wat het mogelijk maakt om goed te functioneren. Dit laatste betekent onder meer dat bijvoorbeeld kwaliteit, onafhankelijkheid en capaciteit in voldoende mate aanwezig moeten zijn.

5.5 Pensioenregeling 2012 en premie 2012-2016

5.5.1 Pensioenregeling 2012

In 2011 hebben de Sociale Partners betrokken, bij het pensioenfondsen, de gesprekken over een nieuwe pensioenregeling voortgezet. Bij de gesprekken zijn alle mogelijke aanpassingen (aangepaste franchise, aanpassing opbouwpercentage, partnerpensioen op risicobasis in plaats van op kapitaalbasis en opschuiven pensioenleeftijd) en de mogelijke effecten aan de orde geweest. De keuze is gevallen op aanpassing van het opbouwpercentage van 1,85% naar 1,75% ook omdat de (centrale) afspraken over verschuiven van de AOW leeftijd nog geen duidelijkheid boden en er voor 1-1-2012 een besluit moest worden genomen.

5.5.2 Premie 2012-2016

Het bestuur heeft in 2011 aan de hand van de ontwikkelingen over de pensioenregelingen, vermeldt in hoofdstuk 5.5.1, premieberekeningen laten maken voor de periode 2012-2016. De premie voor de komende periode dient niet alleen kostendekkend te zijn (dat wil zeggen voldoende zijn om de jaarlijkse pensioenopbouw te kunnen betalen) maar tevens bij te dragen aan het herstel omdat het pensioenfonds in onderdekking verkeert (dat wil zeggen als de dekkingsgraad lager dan 104,6% is er wat extra premie betaald moet worden om een daling van dekkingsgraad te voorkomen). Daarnaast heeft het bestuur besloten om het rentepercentage (van de gedempte premie methode) waarmee de premie jaarlijks wordt getoetst lager te stellen (van 4% naar 3,5%). Dit omdat (a) de rente de afgelopen jaren lager is uitgevallen dan 4% en (b) om de kans te verkleinen dat de premie de komende jaren niet toereikend is. Dit alles heeft geleid tot premie van 19,4% voor de komende vijf jaar voor de verplichte pensioenregeling, een stijging van 3,2%. De berekeningen zijn gemaakt bij de rentestand op (de door het pensioenfonds gehanteerde) 1 september 2011, de datum waarop 19,4% zowel kostendekkend is, als bijdraagt aan herstel. Het bestuur is van mening dat een stijging van 3,2% in een keer een te grote overgang is, en heeft besloten om het eerste jaar (2012) de premie met 2,3% te verhogen tot 18,5% en de volgende jaren tot en met het jaar 2016 de premie te verhogen met 0,9% tot 19,4%. Na positief advies van de Deelnemersraad en goedkeuring van DNB is het besluit eind 2011 een feit.

In een overzicht:

Jaar	2012	2013-2016
Premie Verplichte regeling	18,5%	19,4%
Premie Aanvullende regeling	21,1%	22,2%

* door werkgever mag niet meer dan 4,882% worden ingehouden

** door werkgever mag niet meer dan 5,120% worden ingehouden

5.6 Correctie Indexatiestaffel

De verlaging van het risico in het beleggingsbeleid betekent een lager Vereist Vermogen wat weer leidt tot een afname van het verwachte overrendement, de bron voor de financiering van toeslagen. Een en ander betekent dat het vasthouden aan de indexatiestaffel, de grenzen voor geen toeslagen of volledige toeslag (ongewenst) lager komen te liggen, terwijl het verwachte overrendement, de bron voor de financiering van toeslagen, is afgenomen. Het bestuur heeft om die reden besloten de koppeling aan het Vereist Vermogen voor de grenzen voor toeslagverlening wordt los te laten en deze grenzen vast te stellen onafhankelijk van het Vereist Vermogen.

6 Financieel beleid

6.1 Inleiding

Het pensioenfonds heeft om aan zijn doelstelling te kunnen voldoen de beschikking over de beleidsinstrumenten premie, toeslagen, beleggingen en de pensioenregeling.

6.2 Premies

De pensioenregeling is een collectieve vaste bijdrageregeling met een premie die voor een periode van vijf jaar, eindigend ultimo 2011, wordt vastgesteld. Jaarlijks wordt vastgesteld of deze premie nog voldoet aan de wet- en regelgeving.

6.2.1 Premie verplichte pensioenregeling (maximum 49.297,-)

In het jaar 2011 is de premie 16,2% van de pensioengrondslag. De pensioengrondslag in 2011 is het loon op basis van de Wet financiering sociale verzekeringen met een maximum van € verminderd met de franchise (in 2011 €12.232,-).

6.2.2 Extra premies brancheregelingen AGF en Gebra

Voor de werknemers in de branches aardappelen, groenten en fruit (AGF) en de gemengde- en speelgoedbranche (Gebra) is er een aanvulling op de opbouw van het reguliere ouderdoms- en nabestaandenpensioen van respectievelijk 0,25% en 0,2% van de pensioengrondslag.

De premie voor de brancheregeling AGF is 3,13% van de pensioengrondslag, waarvan 1,565% of minder wordt ingehouden op het salaris van de werknemer. In de brancheregeling Gebra is de premie 2,5% van de pensioengrondslag, waarvan 1,0% of minder wordt ingehouden op het salaris van de werknemer.

6.2.3 Premie aanvullende pensioenregeling

De werkgevers hebben de mogelijkheid om hun personeelsleden (al het personeel) pensioen op te laten bouwen voor hun inkomen dat boven het maximum loon Wet financiering Sociale Verzekeringen ligt, ook wel de aanvullende pensioenregeling genoemd. De opbouwpercentages en toeslagen voor de aanvullende pensioenregeling zijn gelijk aan die van de verplichte pensioenregeling.

De premie voor de aanvullende pensioenregeling is voor de periode van 2008 tot en met 2011 vastgesteld op 18,6% van de excedentpensioengrondslag, mits de werkgever niet meer dan honderd werknemers heeft die deelnemen in de aanvullende pensioenregeling. Indien de werkgever meer dan honderd werknemers heeft die deelnemen in de aanvullende pensioenregeling kan het pensioenfonds een afwijkend premiepercentage vaststellen. Bij het vaststellen van dit afwijkende premiepercentage wordt dan rekening gehouden met de gemiddelde leeftijd en de man/vrouw-samenstelling van de betreffende deelnemers. De werkgever kan een eventueel hogere premie op het loon van de deelnemer inhouden voor zover dat met de

deelnemer is afgesproken. Als een werkgever gebruik maakt van de mogelijkheid van de aanvullende pensioenregeling, sluit het pensioenfonds met deze werkgever een uitvoeringsovereenkomst af. In de uitvoeringsovereenkomst worden de voorwaarden vastgelegd die gelden voor deelname aan de aanvullende pensioenregeling. Ook wordt bepaald in hoeverre het pensioenreglement en het uitvoeringsreglement van toepassing zijn.

6.2.4 Collectieve vaste bijdrage regeling

De regeling is een uitkeringsovereenkomst die wordt gefinancierd met een premie volgens een collectieve vaste bijdrage-regeling. De premie staat voor een periode van vijf jaar (van 2012 tot en met 2016) vast. Alleen in zeer ingrijpende en onvoorziene omstandigheden kan de pensioenpremie tussentijds wijzigen. Het bestuur kan, in geval van financiële problemen, besluiten de pensioenregeling te versoberen en aanspraken en/of rechten te verlagen. Zie voor premie hoofdstuk 5.5.2.

6.2.5 Kostendekkende premie 2011 en bijdrage aan herstel

De wet- en regelgeving vereist een kostendekkende premie waarvoor de wijze van berekening is vastgelegd in de pensioenwet. In het boekjaar 2011 was de feitelijke premie van 16,2% van de pensioengrondslag (€384,0 miljoen) kostendekkend. Het pensioenfonds hanteert de gedempte premie methode voor de bepaling of de feitelijke premie kostendekkend is en (op basis van een rekenrente van 4% en 3%) is de gedempte premie €382,6 miljoen (en lager dan de feitelijke premie).

Als de zuivere kostendekkende premie (op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december 2010) wordt gehanteerd (is €446,2 miljoen), dan is de feitelijke premie niet kostendekkend.

De premie in 2011 draagt niet bij aan herstel, maar het pensioenfonds heeft in 2011 gebruik gemaakt van de zogenoemde adem-pauze, waardoor dit verder geen consequenties heeft.

6.3 Toeslag

6.3.1 Algemeen

Als de middelen van het pensioenfonds het toelaten, streeft het bestuur ernaar de pensioenen van de actieve deelnemers jaarlijks aan te passen aan de stijging van het indexcijfer van de cao-lonen van de detailhandelsbranches die onder het pensioenfonds vallen, exclusief bijzondere beloningen. Dit indexcijfer stelt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) speciaal voor het pensioenfonds vast (CBS-indexcijfer van de cao-lonen in de detailhandel).

Het bestuur streeft ernaar de opgebouwde pensioenen van gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen jaarlijks aan te passen aan de stijging van de CBS-consumentenprijsindex "afgeleid". Dit betekent dat de index niet wordt beïnvloed door belasting- en accijnseffecten. De toeslagen voor de gewezen

deelnemers en de ingegane pensioenen mogen daarbij niet hoger zijn dan de toeslag voor de actieve deelnemers.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks of de financiële middelen van het pensioenfonds toereikend zijn om de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen te verhogen. Er bestaat geen recht op toeslagverlening en er is dus geen zekerheid of en in hoeverre het pensioenfonds in de toekomst een toeslag kan verlenen. Het pensioenfonds reserveert namelijk geen gelden voor toekomstige toeslagen.

Het bestuur gebruikt als leidraad voor de toeslagverlening een staffel, waarbij de toeslagverlening afhankelijk is van de dekkinggraad op moment van toeslagverlening;

- als de dekkinggraad lager is dan 110%, verleent het pensioenfonds geen toeslag;
- als de dekkinggraad hoger is dan 125%, verleent het pensioenfonds een volledige toeslag;
- als de dekkinggraad tussen de 110% en 125% ligt, berekent het pensioenfonds de toeslag pro rata.

Voor actieve deelnemers geldt een andere index voor de toeslagverlening dan voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers. De rechten van actieven worden welvaartsvast

gehouden terwijl de pensioenen van pensioengerechtigden en gewezen deelnemers waardevast worden gehouden. De deelnemersraad heeft het bestuur gevraagd naar de reden van dit onderscheid. Hierover is het bestuur met de deelnemersraad in gesprek.

6.3.2 Toeslag 2011

Het bestuur van het pensioenfonds heeft in december 2011 een besluit genomen over de toeslag per 1 januari 2012. De FTK dekkinggraad van het pensioenfonds was toen ongeveer 97%, en de vereiste dekkinggraad circa 113%. Hantering van de staffel leidt ertoe dat er geen toeslag wordt verleend voor zowel de actieven, gewezen deelnemers als pensioengerechtigden. Noch de financiële situatie van het pensioenfonds, noch de algemene economische situatie vormde voor het bestuur aanleiding om van de leidraad van de toeslagstaffel af te wijken. Daarom heeft het bestuur besloten om de toeslag per 1 januari 2012, welke toeslag wordt berekend over de opgebouwde rechten per 31 december 2011, voor zowel actieven als gewezen deelnemers vast te stellen op 0%. Ook de ingegane pensioenen (inclusief de AOP-uitkeringen) zijn per 1 januari 2012 niet verhoogd.

6.4 Pensioenvermogen en voorzieningen

Bedragen x 1.000 euro	Pensioenvermogen	Technische voorzieningen	Resultaat	Percentage	Dekkinggraad %
Stand per 31 december 2010	8.634.818	8.860.658			97,5%
Beleggingsresultaten	1.550.498	115.225	1.435.273	16,0%	113,5%
Premiebijdragen	389.734	379.546	10.188	-0,4%	113,0%
Uitkeringen	-238.911	-240.213	1.302	0,4%	113,4%
Wijziging marktrente		1.570.060	-1.570.060	-16,7%	96,7%
Wijziging actuariële grondslagen		0	0	0,0%	96,7%
Collectieve waardeoverdrachten	17.276	18.220	-944	0,0%	96,7%
Overige	-27.554	3.003	-30.557	-0,3%	96,4%
Stand per 31 december 2011	10.325.861	10.706.499		-1,0%	96,4%

Het saldo van baten en lasten over de afgelopen jaren kan als volgt worden geanalyseerd:

Bedragen x 1.000 euro	2011 EUR	2010 EUR	2009 EUR	2008 EUR	2007 EUR
Premieresultaat	-19.961	23.940	-9.752	112.522	35.445
Interesresultaat	-134.787	-412.221	740.332	-1.972.943	330.082
Overig resultaat	1.606	76.318	-520.295	3.060	-82.030
	-153.142	-311.963	210.285	-1.857.361	283.498

De dekkingsgraad wordt bepaald door het pensioenvermogen te delen door de technische voorzieningen. De dekkingsgraad ultimo 2011 (op basis van de jaarrekening) heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

	2011	2010	2009	2008	2007
Dekkingsgraad ultimo	96,4%	97,5%	101%	98%	133%
Gemiddelde interest van verplichtingen	2,7%	3,4%	3,8%	3,4%	4,8%

Het pensioenfonds bevindt zich ultimo 2011 in een situatie van dekkingstekort aangezien de dekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,6%.

6.5 Actuariële analyse

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden weergegeven:

	2011	2010
	EUR	EUR
Premieresultaat		
Premiebijdragen	389.734	389.427
Pensioenopbouw	-379.546	-331.830
Mutatie technische voorziening voor excassokosten	-2.689	-1.434
Pensioenuitvoeringskosten	-27.460	-32.223
	-19.961	23.940
Interestresultaat		
Beleggingsresultaten	1.550.498	613.912
Rentetoevoeging technische voorziening	-115.225	-101.013
Wijziging marktrente	-1.570.060	-925.120
	-134.787	-412.221
Overig resultaat		
Resultaat op waardeoverdrachten (saldo overdracht van rechten)	-1.312	1.254
Resultaat op kanssystemen (overige wijzigingen)	269	27.911
Resultaat op uitkeringen	1.302	-1.288
Indexering en overige toeslagen	-681	-466
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	0	31.219
Overige baten	1.986	1.842
Wijziging herverzekeringsdeel technische voorzieningen	0	-1.199
Overige lasten	42	-2.355
	1.606	56.918
Totaal saldo van baten en lasten	-153.142	-331.363

6.5.1 Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

De solvabiliteit van het pensioenfonds is niet toereikend. Er is zowel sprake van een reservetekort als een dekkingstekort. Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaardmodel van DNB.

6.5.2 Oordeel externe actuaris over de financiële positie

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is, ten aanzien van de verplichtingen aangegaan tot balansdatum, sprake van een dekkingstekort. De vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel is naar de mening van de waarmede actuaris slecht, vanwege een dekkingstekort.

6.6 Beleggingen

6.6.1 Gevoerd beleid

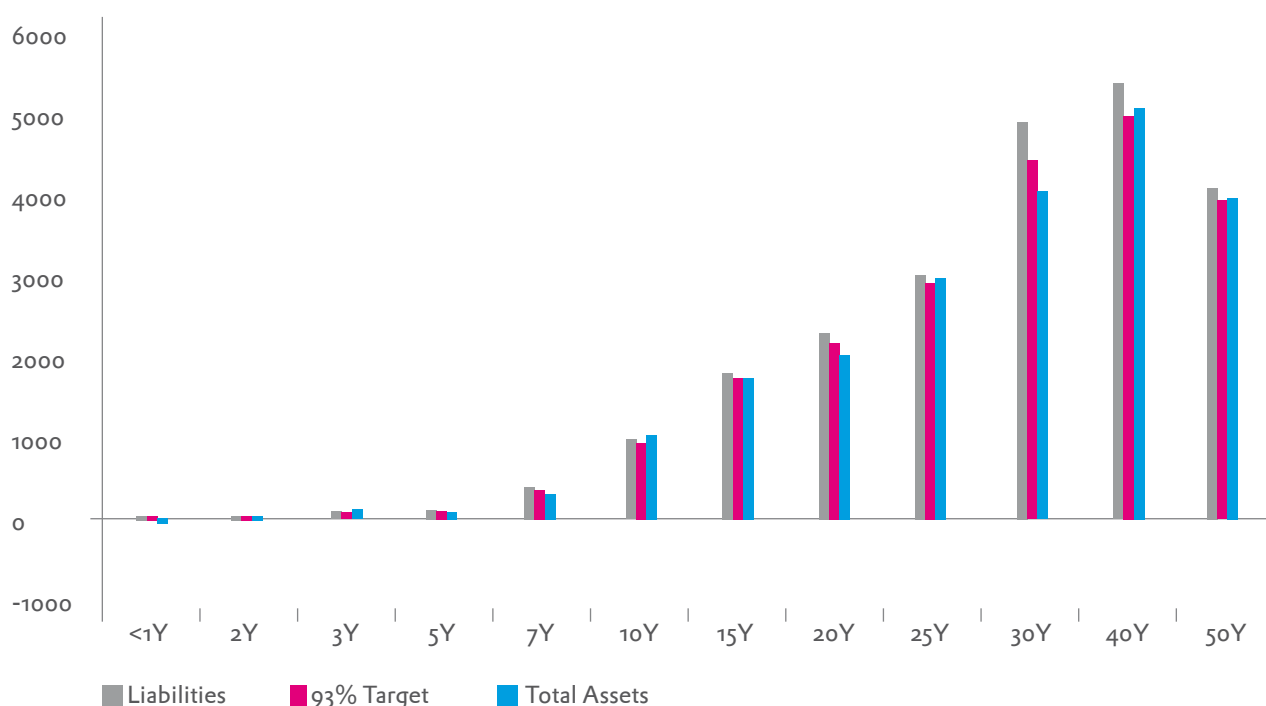
Op basis van de uitkomsten van de ALM studie, met als maat het risicoprofiel wat past bij het herstelplan (een tracking error van 7,4% met een beoogd meer-rendement van 1,9%) en een kwalitatieve toets van externe partijen is een nieuwe strategische portefeuille (Strategische Asset Allocatie, SAA), de Adviesmix vastgesteld. De Adviesmix is in de loop van 2011 en een deel begin 2012 geïmplementeerd.

6.6.1.1 Portefeuilleconstructie

De 'lopende' portefeuille is na de zomer van 2011 en begin 2012 omgezet naar de beoogde Adviesmix ofwel normportefeuille.

6.6.1.2 Rentehedge 2011

Ook in 2011 is het beleid om het renterisico van de verplichtingen voor 100% af te dekken. Het betreft een strategische afdekking van 100% wat betekent dat de werkelijke afdekking lager of hoger kan zijn (binnen een marge van 3%) dan 100%. In juni 2011 heeft het bestuur besloten om zonder aanpassing van het risicoprofiel en zonder de aandelen allocatie te hoeven verlagen de mate van renteafdekking op 93% (binnen een marge van 3%) vast te stellen omdat bleek dat een volledige afdekking niet mogelijk is, en veelal leidde tot extra kosten (en vaak nog zonder het beoogde effect). Onderstaande grafiek biedt een overzicht van de afdekking per zogenoemde buckets. Over het hele jaar is er gemiddeld meer dan 90% van het renterisico afgedekt geweest met 'renteswaps' en is de 'swaption portefeuille' afgebouwd tot nul.

6.6.1.3 Portefeuillewaarde

De waarde van de portefeuille en de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën aan het einde van het jaar ten opzichte van de situatie aan het begin van het jaar wordt weergegeven in onderstaande tabel:

Bedragen x €1.000.000	2011			2010	
	Bedrag	Percentage	Normportefeuille (+/- 5%)	Bedrag	Percentage
Aandelen	2.760	31,4%	30,5%	2.957	36,0%
Vastrentende waarden	5.133	58,5%	60,0%	4.450	54,1%
Staat	2.844				
Credits/ILB	959				
EMD	874				
HY	456				
Alternatieve beleggingen	139	1,6%	1,5%	147	1,8%
Direct Vastgoed	483	5,5%	7,9%	400	7,5%
Indirect Vastgoed	136	1,5%		216	
Liquide middelen	128	1,5%	0,1%	51	0,6%
Totaal	8.779			8.221	
Waarde portefeuilles afdekking rente en valuta	1.562				
Totaal inclusief afdekking¹	10.341				

¹ In de jaarrekening is 10.290 opgenomen, dit is omdat in het bestuursverslag de managementrapportage wordt gebruikt zonder rekening te houden met de zogenoemde overlopende posten

6.6.1.4 Rendementen

Onderstaande tabel geeft de performance weer uitgesplitst naar de verschillende categorieën waarin voor het pensioenfonds wordt belegd.

	2011	
	Portefeuille	Benchmark
Aandelen	-5,2%	-4,0%
Vastrentende waarden	5,1%	3,3%
Alternatieve beleggingen	4,5%	2,4%
Vastgoed	-0,9%	5,0%
Liquide middelen	1,8%	1,1%
Totaal	0,9%	0,7%

6.6.1.5 Vastgoed

In 2011 heeft het bestuur niet alleen besloten om 'uit de stenen' te gaan (dat wil zeggen geen direct vastgoed meer) maar ook een strategie bepaald voor de vastgoedbeleggingen op lange termijn. De strategische allocatie naar vastgoed wordt gehandhaafd maar de toekomstige vastgoedportefeuille zal voor een deel bestaan uit beursgenoteerd vastgoed en voor een deel uit private vastgoedfondsen.

6.6.2 Verantwoord beleggen

6.6.2.1 Uitgangspunten en kenmerken

In de zogenoemde Investment Beliefs staan de beginselen omschreven. Een en ander betekent dat het pensioenfonds Verantwoord beleggen serieus neemt en haar beleid op authenticiteit en geloofwaardige wijze wil implementeren. De inrichting van het beleid mag niet ten koste gaan van zogenoemde 'voor risico gecorrigeerde rendementen' en voor de organisatorische inrichting geldt dat een pragmatische aanpak de voorkeur heeft.

6.6.2.2 Overwegingen bij het beleid

De meeste aandelenbeleggingen zijn gebaseerd op traditionele long-only strategieën wat een impuls geeft aan verantwoord aandeelhouderschap. De bedoeling is om ervoor te zorgen dat verantwoord ondernemen en sociale, ethische en milieufactoren (Environmental, Social and Governance, ESG beleid) op dusdanige wijze worden geïntegreerd dat ze van wezenlijk belang zijn bij het beleggingsproces.

Het pensioenfonds hanteert een uitsluitingslijst die is toegespitst op het uitsluiten van ondernemingen in de wapenindustrie (landmijnen en clusterbommen).

Er bestaat een relatie tussen het ESG-beleid en de economische waarde van ondernemingen op de lange termijn. Een onderdeel van het beleid kan erop gericht zijn om te waarborgen dat het bestuur van een onderneming ESG factoren meeneemt in haar besluitvorming en dat zij verantwoording afleggen over de prestaties van de onderneming op dit vlak. Duidelijk leiderschap van bestuur en topmanagers leidt doorgaans tot fundamentele, in plaats van cosmetische implementatie in de hele onderneming.

Verantwoord beleggen kan van invloed zijn op de prestaties van beleggingsportefeuilles, en wel in uiteenlopende mate, afhankelijk van de betrokken ondernemingen, sectoren, regio's, beleggingscategorieën en het tijdspad (conform de UN Principles for Responsible Investment, de UN PRI).

Ook kan toepassing van deze UN PRI een betere aansluiting tot stand brengen tussen beleggers en bredere maatschappelijke doelstellingen. Goed ondernemingsbestuur, waarbij rekening wordt gehouden met sociale, ethische en milieufactoren, kan op de lange termijn de aandeelhouderswaarde in stand houden en verhogen.

6.6.2.3 Implementatie van het beleid Verantwoord beleggen

Het pensioenfonds implementeert op korte termijn (2012-2013):

- i. De overgang naar de Responsible Investment Indices van BlackRock;
- ii. De integratie van ESG activiteiten van het pensioenfonds in het jaarverslag;
- iii. Het "Inregelen" engagement;
- iv. Een beperkte deelname aan netwerken zoals PRI. Het pensioenfonds maakt voor de (middel) lange termijn (2013 en verder) een plan met daarin de volgende aandachtspunten;
 - i. Organisatorische inrichting en doelstelling verantwoord beleggen (insluiting, uitsluiting en engagement);
 - ii. Budgetconsequenties (en tijdsbeslag);
 - iii. Inventariseren uitrol over alle beleggingscategorieën (en eventuele nieuwe categorieën);
 - iv. Communicatie: met welke stakeholders wil het pensioenfonds over dit onderwerp communiceren;
 - v. Inventariseren behoefte van de deelnemers.

6.6.3 Z-score

Op 24 april 1998 is de 'Vrijstellingsregeling Wet Bedrijfspensioenfondsen' officieel in werking getreden. Deze regeling is uitgevaardigd door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en heeft als belangrijkste doel ondernemingen vrijstelling te verlenen van de verplichtstelling van deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds indien de beleggingsperformance van het pensioenfonds ontoereikend is. Op basis van artikel 5 lid 1a Vrijstellingsregeling moet vrijstelling worden verleend als uit de performancetoets blijkt dat het feitelijk behaalde beleggingsrendement van het bedrijfstakpensioenfonds in negatieve zin afwijkt van het rendement van de door het pensioenfonds vastgestelde normportefeuille. Volgens de vrijstellingsregeling zal de performancetoets worden toegepast over de periode 2007 tot en met 2011. Indien de uitkomst van de performancetoets lager valt dan 0, kan een deelnemer (werkgever) vanaf 1 januari 2011 een verzoek indienen tot vrijstelling van deelname. Over 2011 is een z-score behaald van 0,11%.

De performancetoets over de periode 2007 tot en met december 2011 bedraagt 0,89%. Daarmee blijft de performancetoets boven het vereiste minimum.

6.7 Uitvoeringskosten

6.7.1 Inleiding

Zoals aangegeven heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen Uitvoeringskosten opgesteld. De Aanbevelingen worden gevolgd en zij bieden inzicht in de kosten van een pensioenfonds (op een uniforme wijze weergegeven), maar niet alle kosten komen naar voren. In dit hoofdstuk worden de kosten van uitvoering op meerdere manieren (of vanuit verschillende gezichtspunten) getoond, door bijvoorbeeld de 'pure uitvoeringskosten' te scheiden van de kosten voor onder meer ondersteuning en toezicht, maar ook de kosten die voortvloeien uit de zogenoemde gangbare methode.

6.7.2 Kosten pensioenbeheer

6.7.2.1 Het pensioenfonds

Het pensioenfonds splitst de kosten van de pensioenuitvoering op in onder meer de categorieën: de deelnemer, de werkgever, handelingen, projecten en ondersteuning. Vervolgens worden de kosten voor projecten in kaart gebracht en de kosten van de Organisatie, waaronder de kosten van bestuur, commissies, deelnemersraad, verantwoordingsorgaan, bestuursbureau, advies, ondersteuning, huisvesting en toezicht. Samen vormen zij de kosten van Pensioenuitvoering, Projecten en de Organisatie.

Kosten beheer deelnemer	13.529.596
Beheer actief (inclusief pensioenregister)	8.395.600
Beheer gewezen deelnemer	971.246
Beheer pensioengerechtigde	4.161.874
Beheer vrijwillige regeling	876
Kosten beheer werkgever	6.674.270
Servicepunt	498.728
Beheer werkgever	5.614.634
Actief incassobeleid	560.908
Kosten handelingen	884.845
Collectieve waardeoverdrachten	146.079
Afkoop nieuwe slapers	706.031
Individuele waardeoverdrachten	32.735
Kosten overgangsregelingen	295.894
Garantieregeling	142.635
Compensatieregeling	82.219
Vrijwillige regeling	50.930
Overgangsregeling	20.110
Kosten ondersteuning pensioenuitvoering	1.527.503
Financiële administratie	653.575
Webservices & DVO	171.483
Communicatie	354.790
Ondersteuning	347.655
Totaal Pensioenuitvoering (TP)	22.912.108

De kosten voor projecten zijn:

Kosten projecten	1.600.195
Afkoop oude slapers	422.548
DNB onderzoek	381.820
Pensioenregister	400.000
Splitsen bijzonder partnerpensioen	395.827

De totale kosten Pensioenuitvoering en Projecten zijn:

Totaal Pensioenuitvoering (TP) en Projecten	24.512.303
--	-------------------

De kosten voor de Organisatie zijn:

Totaal Organisatie	2.945.000
Bestuurskosten	408.000
Controle- en advieskosten (excl. accountantskosten)	790.000
Accountantskosten	58.000
Contributies en bijdragen Dwangsommen en boetes	1.100.000
Kosten bestuursbureau Fusiekosten	590.000
Overig	-1.000

De totale kosten (TP en Projecten en Organisatie) zijn €27.460.303,-. Zie ook hoofdstuk 11.6.5 van de jaarrekening.

6.7.2.2 De Aanbevelingen Uitvoeringskosten pensioenbeheer (Pensioenfederatie)

In de Aanbevelingen wordt de Normdeelnemer gedefinieerd zonder de gewezen deelnemer. De kosten van Pensioenbeheer worden weergegeven door de Normdeelnemer als maat te nemen. Hoe lager de prijs van de Normdeelnemer hoe lager de kosten. De prijs van de Normdeelnemer komt tot stand door het aantal actieven en pensioengerechtigden bij elkaar op te tellen en te delen door de kosten van pensioenuitvoering.

6.7.2.3 De gangbare methode

In afwijking van de Aanbevelingen Uitvoeringskosten is het in het algemeen gangbaar om de Normdeelnemer te definiëren inclusief de gewezen deelnemer (de zogenoemde slaper), waarbij de actieve deelnemer voor 100% wordt meegenomen, de pensioengerechtigde voor 50% en de gewezen deelnemer voor 25%.

6.7.2.4 Overzicht kosten per methode

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen met de kosten per deelnemer per methode:

	Aantal	Aanbevelingen	Gangbare methode
Actieven	249.486	249.486	249.486
Pensioengerechtigden	71.626	71.626	35.813
Gewezen deelnemers	612.775		153.194
Totaal	933.887	321.112	438.493
		kosten per deelnemer	kosten per deelnemer
Totale Pensioenuitvoering (TP)		71,4	52,3
TP en Projecten		76,3	55,9
TP en Projecten en Organisatie		85,5	62,6

6.7.3 Kosten Vermogensbeheer ²

De aanbevelingen van de Pensioenfederatie leveren het volgende beeld op van de kosten van vermogensbeheer:

Gemiddeld belegd vermogen	9.353.626.283,00	
	Kosten	in basispunten
Beheersvergoeding vermogensbeheerders	9.041.398,00	9,8
Bewaar- en transactiekosten, administratiekosten, performance en rapportagekosten	810.000,00	0,9
Prestatie afhankelijke vergoedingen	-	0,0
Totaal vermogensbeheerkosten	9.851.398,00	10,6

² In hoofdstuk 11.6.2 van de jaarrekening zijn de kosten van de Vastgoed-beleggingen; exploitatiekosten en kosten beheer samengevoegd en gebaseerd op ander gemiddeld belegd vermogen dan in de Aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

7 Risicoparagraaf

7.1 Risicobeleid

7.1.1 Risicomangement

Ook in 2011 zijn het bestuur en de commissies bijeen geweest om invulling te geven aan het Risico Management Raamwerk (RMR) wat als doel heeft om integraal de risico's en maatregelen in kaart te brengen inclusief de bijbehorende beheersomgeving (en inrichting daarvan).

Binnen het RMR worden ook onderstaande risico's in kaart gebracht. Bij de verschillende risico's wordt voor zover van toepassing het beleid en/of maatregel van het pensioenfonds vermeld.

7.1.2 Renterisico

Renterisico is het risico dat een rentebeweging de financiële situatie van het pensioenfonds negatief beïnvloedt. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen. Het renterisico neemt af naarmate de looptijd van de beleggingen meer overeenkomt met de looptijd van de verplichtingen. Ook in 2011 heeft het pensioenfonds zijn afdekkingstrategie - gericht op het beperken van het renterisico over de pensioenverplichtingen - voortgezet. Het verkleinen van het renterisico leidt tot een lagere vereiste dekkingsgraad voor het pensioenfonds, dan het geval zou zijn geweest zonder beperking van het renterisico.

7.1.3 Inflatierisico

Inflatierisico is het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast in termen van koopkracht. Het inflatierisico kan worden verkleind door meer inflatiegevoelige beleggingen in de portefeuille op te nemen. Keerzijde daarvan is dat zulke inflatiegevoelige beleggingen de kans kunnen vergroten dat het pensioenfonds niet aan haar nominale pensioenverplichtingen kan voldoen.

7.1.4 Valutarisico

Valutarisico is het risico dat wisselkoersschommelingen de waarde van een belegging beïnvloeden. Dit risico is voor het pensioenfonds beperkt, aangezien het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille bestaat uit in euro's genoteerde waarden. Het resterende risico naar de Amerikaanse dollar, Britse pond, Japanse yen en Zwitserse frank wordt in belangrijke mate afgedekt.

7.1.5 Aandelen- en onroerend goed risico

Dit is voornamelijk het koersrisico van beleggingen in de verschillende onroerend goed- en aandelenmarkten. Door dit risico te lopen wordt op de lange termijn naar verwachting een extra rendement gehaald dat het pensioenfonds gebruikt om aan haar doelstellingen te voldoen. Dit risico wordt beheerst doordat in de uitvoering wordt gezorgd voor een goede selectie van aandelen en spreiding over regio's en sectoren. Met het risico dat uiteindelijk overblijft wordt rekening gehouden in de ALM studie.

7.1.6 Tegenpartij-/kredietrisico

Het risico dat de tegenpartij niet (meer) aan zijn verplichtingen kan voldoen, bijvoorbeeld door liquiditeits- of solvabiliteitsproblemen. Om dit risico te beheersen worden de tegenpartijen nauwgezet geselecteerd. Daarnaast worden transacties over meerdere aanbieders gespreid en wordt in sommige gevallen onderpand geëist.

7.1.7 Liquiditeitsrisico

Het risico dat een belegging niet tijdig tegen een redelijke prijs kan worden geliquideerd. Ook dit risico wordt beheerst doordat de vermogensbeheerder de beleggingsportefeuille op zo een manier opzet dat het naar verwachting aan de liquiditeitsbehoefte van het pensioenfonds kan voldoen. Daarom is bijvoorbeeld een groot deel van de portefeuille belegd in effecten die worden verhandeld op openbare, gereguleerde markten. Ook zijn eisen gesteld aan de minimale marktkapitalisatie van effecten.

7.1.8 Operationele risico's

Het pensioenfonds beheerst operationele risico's door eisen te stellen aan de partijen aan wie het pensioenfonds werkzaamheden heeft uitbesteed. Daarbij kan worden gedacht aan regels voor procuratie, functiescheiding, 'chinese walls', enzovoort.

7.1.9 Actuariële risico's

Door toepassing van de prognosetafels AG 2010-2060 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen. Overige relevante actuariële risico's waar rekening mee wordt gehouden zijn het overlijdensrisico (kortleven risico) en het arbeidsongeschiktheidsrisico.

8 Uitvoering van de pensioenregeling

8.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de pensioenregelingen van het pensioenfonds en de wijzigingen in statuten en reglementen in 2011.

8.2 De verplichte pensioenregelingen

8.2.1 Pensioensysteem

Het pensioensysteem is een middelloonregeling.

8.2.2 Toetredingsleeftijd

Een werknemer die in dienst is bij een werkgever die is aangesloten bij het pensioenfonds neemt verplicht deel aan de pensioenregeling. De deelname gaat in op de eerste dag van de maand waarin de werknemer 20 jaar wordt.

8.2.3 Pensioenrichtleeftijd

De pensioenrichtleeftijd is 65 jaar.

8.2.4 Pensioengrondslag

Het loon volgens de Wet financiering sociale verzekeringen tot maximaal een bedrag van €49.297,- (2011) verminderd met de franchise van €12.232,- (2011).

8.2.5 Opbouwpercentage ouderdomspensioen

Elk jaar wordt 1,85% van de pensioengrondslag opgebouwd aan ouderdomspensioen.

Werknemers in de detailhandel in aardappelen, groenten en fruit bouwen per jaar 0,25% van de pensioengrondslag extra op. Werknemers in de gemengde branche en speelgoedbranche bouwen per jaar 0,20% van de pensioengrondslag extra op.

8.2.6 Opbouwpercentage partnerpensioen

Elk jaar wordt 1,295% van de pensioengrondslag opgebouwd aan partnerpensioen.

8.2.7 Wezenpensioen

Het wezenpensioen bedraagt 20% van het te behalen partnerpensioen en wordt uitgekeerd tot 18 jaar, of tot 27 jaar voor studerende kinderen. Als beide ouders zijn overleden, wordt het wezenpensioen verdubbeld.

8.2.8 Herschikken

Op de pensioendatum heeft de (gewezen) deelnemer het recht zijn partnerpensioen geheel of gedeeltelijk om te ruilen in een hoger ouderdomspensioen of andersom. Daarnaast heeft de (gewezen) deelnemer het recht een deel van het ouderdomspensioen te gebruiken om het ouderdomspensioen eerder in te laten gaan dan op de pensioendatum. Tot slot heeft de (gewezen) deelnemer bij wie het ouderdomspensioen ingaat op de pensioendatum het recht de hoogte van het ouderdomspensioen te variëren.

8.3 Aanvullende pensioenregeling

Deelnemers in de verplichte pensioenregeling bouwen pensioen op tot een maximum pensioengevend loon (voor 2011: € 49.297,-). De werkgever kan ervoor kiezen om voor werknemers die een loon ontvangen dat hoger is dan het maximum pensioengevend loon een aanvullende pensioenregeling af te sluiten. De werknemer bouwt in dat geval naast de verplichte pensioenregeling ook pensioen op over dat hogere loon. Deze opbouw ziet toe op zowel het ouderdomspensioen als het partner- en wezenpensioen. De opbouwpercentages zijn gelijk aan die van de verplichte pensioenregeling. De pensioenaanspraken zijn gebaseerd op een uitkeringsovereenkomst.

8.4 Vrijwillige pensioenregeling

De deelnemer kan ervoor kiezen om naast de verplichte pensioenregeling deel te nemen aan de vrijwillige pensioenregeling. De deelnemer stort in dat geval een beschikbare premie om zijn aanspraken op een hoger ouderdomspensioen en partnerpensioen direct in te kopen. De pensioenaanspraken zijn gebaseerd op een uitkeringsovereenkomst. De deelnemer bepaalt zelf hoeveel premie hij inlegt. Er geldt een minimum inleg van €25,- per maand en een maximum inleg van de beschikbare fiscale ruimte.

8.5 15-jaars regeling bedrijfstakpensioenfonds Optiekbedrijven (vanaf 1 januari 2010)

Met ingang van 1 januari 2010 is het bedrijfstakpensioenfonds Optiekbedrijven (hierna: bpf Optiek) gefuseerd met het pensioenfonds.

Afgesproken is dat het pensioenfonds de 15-jaarsregeling van bpf Optiek voortzet. Vanaf 1 januari 2006 bouwden de deelnemers van bpf Optiek die tot en met 2005 aan de pensioenregeling van bpf Optiek deelnamen, geen prepensioen meer op om eerder met pensioen te kunnen gaan. Om dit te compenseren, is de 15-jaars regeling in het leven geroepen. Deze regeling is een pensioenaanvullingsregeling waardoor het mogelijk blijft om voor het 65e jaar te stoppen met werken in de optiekbranche. De regeling geldt voor deelnemers die op 31 december 2009 deelnemer waren in bpf Optiek en die voldoen aan aanvullende voorwaarden. Deze aanvullende voorwaarden zijn in de verplichte pensioenregeling opgenomen.

8.6 Premies, looptijd en bijzonderheden

8.6.1 De premie verplichte pensioenregeling

De premie bedraagt 16,2% van de pensioengrondslag. Deze premie geldt van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2011. Op het salaris van de werknemer mag 4,275% of minder worden ingehouden.

Het premiepercentage branchepensioen aardappelen, groenten en fruit bedraagt 3,13% van de pensioengrondslag, waarvan 1,565% of minder wordt ingehouden op het salaris van de werknemer.

Het premiepercentage branchepensioen gemengde branche en speelgoedbranche bedraagt 2,5% van de pensioengrondslag, waarvan 1,0% of minder wordt ingehouden op het salaris van de werknemer.

De werkgever in de optiekbranche kan van 2010 tot en met 2012 50% of minder van de premie op het loon van de werknemer inhouden.

Voor iedere deelnemer, die werknemer is bij een werkgever in de optiekbranche, wordt uiterlijk tot 1 januari 2021 in aanvulling op de premie, jaarlijks premie geheven ter financiering van de 15-jaarsregeling. Deze premie is vastgesteld op 1,3% van het ongemaximeerde pensioengevend loon. Hiervan kan de werkgever 50% of minder op het loon van de werknemer inhouden.

8.6.2 Premie aanvullende pensioenregeling

De premie voor de aanvullende pensioenregeling is voor de periode van 2008 tot en met 2011 vastgesteld op 18,6% van de excedent-pensioengrondslag (het loon minus het maximum pensioengevend loon). Indien de werkgever meer dan honderd werknemers aan deze aanvullende pensioenregeling laat deelnemen, wordt een afzonderlijke premie voor deze werkgever vastgesteld. Deze premie is hoger dan bovengenoemde premie. Net als bij de verplichte pensioenregeling gaat het bij de aanvullende pensioenregeling om een collectieve vaste bijdrage-regeling.

8.7 Premievrijstelling

Als een deelnemer een WIA- of WAO-uitkering ontvangt, voorziet de pensioenregeling in een premievrije opbouw. Voor de voortzetting van de pensioenopbouw is over dit inkomens-gedeelte geen premie verschuldigd.

8.8 Collectieve vaste bijdrageregeling

De verplichte en aanvullende pensioenregelingen van het pensioenfonds is een uitkeringsovereenkomst die wordt gefinancierd met een premie volgens een collectieve vaste bijdrageregeling. De premie staat telkens voor een periode van vijf jaar (tot en met 2011) vast. Alleen in zeer ingrijpende en onvoorziene gevallen kan de premie tussentijds wijzigen.

8.9 Wijzigingen statuten, reglementen en verplichtstellingbeschikking

Het pensioenreglement en het uitvoeringsreglement van het pensioenfonds zijn in 2011 aangepast. Verder heeft het bestuur in 2010 besloten om de verplichtstellingsbeschikking van het pensioenfonds te wijzigen. De beschikking (tot besluit van wijziging) is op 9 juli 2011 door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid afgegeven. De statuten en overige reglementen van het pensioenfonds zijn niet gewijzigd.

8.9.1 Pensioenreglement

Het pensioenreglement is in 2011 niet inhoudelijk gewijzigd.

8.9.2 Uitvoeringsreglement

Het bestuur heeft besloten dat met ingang van 1 januari 2011 in het uitvoeringsreglement wordt opgenomen:

Aan artikel 10 wordt een nieuw lid 10 toegevoegd dat luidt als volgt:

De werkgever is verplicht het fonds ongevraagd en op diens verzoek te informeren over alle ontwikkelingen, waaronder wijzigingen in de bedrijfsactiviteiten van de onderneming en wijzigingen in de mate waarin er activiteiten op het vlak van detailhandel worden verricht, die van invloed kunnen zijn op de verplichte aansluiting bij het fonds of de uit de pensioenregeling voortvloeiende huidige en toekomstige pensioenverplichtingen van het pensioenfonds.

8.9.3 Verplichtstellingsbeschikking

Op 9 juli 2011 is het verzoek tot wijziging van de verplichtstelling door Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ingewilligd.

In de in hoofdstuk 11 van dit jaarverslag opgenomen jaarrekening staan de financiële gegevens over het boekjaar 2011 vermeld.

Utrecht, 21 juni 2011.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel,

I. van Duijn-Pennenburg
Werknemersvoorzitter

K.B. van Popta
Werkgeversvoorzitter

9 Verantwoordingsorgaan

Algemeen

Bij de voorbereiding van zijn oordeel heeft het verantwoordingsorgaan zich naast het volgen van het proces van de jaarverslaggeving gebaseerd op de beschikbare jaarstukken, op de deskundigenrapporten (actuaris en accountant) op de verslagen van de bestuursvergaderingen en op de gesprekken met de directeur van het bestuursbureau.

Bevindingen

- Het instellen van een eigen bestuursbureau, hoewel nog niet afgerond, kreeg in de loop van het jaar verder vorm. Hierdoor kwam tijdig kwalitatief goede informatie beschikbaar. Het bestuursbesluit tot de instelling van het bestuursbureau is de bestuurbaarheid van het fonds ten goede gekomen. De beschikbaarheid van betrouwbare sturingsinformatie heeft de doorlooptijd van het jaarwerk versneld, waardoor de organisatie zich meer op andere probleemvelden heeft kunnen focussen.
- Mede hierdoor kon goed aan de vereisten van controlerende organen worden voldaan en kon zonder al te veel problemen worden gewisseld van vermogensbeheerder, zodat de nagenoeg volledige rentedekking die het bestuur voor ogen had, alsnog is gerealiseerd.
- Het herstel van de dekkingsgraad conform het herstelplan blijft moeizaam als gevolg van de stagnerende economie en het grillige verloop van de beurskoersen.
- De nagenoeg volledige renteafdekking heeft een verdere daling van de dekkingsgraad als gevolg van de gestage neerwaartse trend van de rente voorkomen.
- Het voorgenomen bestuursbesluit tot een geringe korting op de pensioenen is op grond van de eerdere bevindingen te rechtvaardigen.
- Het geleidelijk invoeren van een risicomanagementraamwerk (RMR) in 2012 is een goede maatregel die kan resulteren in een betere beheersing en uitnutting van de risico/rendementsverhouding.
- In het kader van de vijfjaarlijkse vaststelling van de pensioenpremie moest in het verslagjaar een nieuwe premie worden vastgesteld voor de periode 2012 tot en met 2016. Het orgaan maakt zich vanwege de aanhoudend zeer lage rentestand zorgen over de kostendekkendheid van de premie.

Oordeel

Het verantwoordingsorgaan is van oordeel dat het bestuur in 2011 adequaat de gerezen problemen tegemoet is getreden en daarbij de belangen van alle belanghebbenden evenwichtig heeft afgewogen.

Aanbevelingen

- Gaarne zou het verantwoordingsorgaan met het bestuur een spoedige planning van frequent en tijdige informatieverstarring aan ons orgaan willen vastleggen.
- Gaarne wil het verantwoordingsorgaan met het bestuur in gesprek treden over belangrijke beleidswijzigingen, die het bestuur overweegt.
- Gaarne wil het verantwoordingsorgaan in gesprek blijven over de governance van het fonds.

Reactie bestuur

Het bestuur is verheugd met de bevindingen en het oordeel van het Verantwoordingsorgaan en neemt de aanbevelingen van harte over.

10 De Deelnemersraad

Zie hoofdstuk 1.1.10

11 Jaarrekening

In dit hoofdstuk presenteert het bestuur van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel de jaarrekening. In de eerste paragrafen vindt u de jaarrekening. In hoofdstuk 13 volgen de verklaringen van de certificerend actuaire en van de accountant van het pensioenfonds.

De in dit hoofdstuk vermelde bedragen zijn in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

11.1 Balans per 31 december 2011

(na voorgestelde bestemming saldo baten en lasten)

Bedragen x €1.000	Toelichting*	2011 EUR	2010 EUR
Activa			
Beleggingen voor risico fonds	7.5.1	10.558.134	9.046.840
Vorderingen en overlopende activa	7.5.2	35.434	36.871
Overige activa	7.5.3	16.358	9.334
		10.609.926	9.093.045
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	7.5.4	-372.031	-218.889
Technische voorziening	7.5.5	10.706.499	8.860.658
Overige schulden en overlopende passiva	7.5.6	275.458	451.276
		10.609.926	9.093.045
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		%	%
		96,4	97,5

* De nummering verwijst naar de toelichting

11.2 Staat van baten en lasten 2011

Bedragen x €1.000	Toelichting	2011 EUR	2010 EUR
Baten			
Premiebijdragen risico fonds	7.6.1	389.734	389.427
Beleggingsresultaten risico fonds	7.6.2	1.550.498	613.912
Overige baten	7.6.3	1.986	1.842
		1.942.218	1.005.181
Lasten			
Pensioenuitkeringen	7.6.7	238.911	243.006
Pensioenuitvoeringskosten	7.6.8	27.460	25.559
Projectkosten		-	6.664
Mutatie Technische voorziening:			
▪ Pensioenopbouw	7.6.4	379.546	331.830
▪ Indexering en overige toeslagen	7.6.5	681	466
▪ Rentetoevoeging	7.6.6	115.225	101.013
▪ Onttrekking pensioenuitkeringen		-240.213	-250.480
▪ Mutatie pensioenuitvoeringskosten		2.689	1.434
▪ Wijziging marktrente	7.6.11	1.570.060	925.120
▪ Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	7.6.14	18.122	-12.945
▪ Wijziging overige actuariële uitgangspunten	7.6.12	-	-31.219
▪ Overige wijzigingen in de technische voorziening	7.6.13	-269	-27.911
		1.845.841	1.037.308
Saldo overdrachten van rechten	7.6.14	-16.810	1.053
Overige lasten	7.6.15	-42	3.554
		2.095.360	1.317.144
Saldo van baten en lasten		-153.142	-311.963

Samenvatting van de actuariële analyse

Bedragen x €1.000	2011 EUR	2010 EUR
Premieresultaat	-19.961	23.940
Interestresultaat	-134.787	-412.221
Overig resultaat	1.606	76.318
Saldo van baten en lasten	-153.142	-311.963

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Bedragen x €1.000	2011 EUR	2010 EUR
Overige reserve	-372.289	-199.332
Gebonden reserve	216.390	-124.620
Bestemmingsreserve AOP-regeling	833	9.494
Bestemmingsreserve AAOP-regeling	268	454
Bestemmingsreserve voorwaardelijke pensioenaanvullingen	1.656	2.041
Saldo van baten en lasten	-153.142	-311.963

11.3 Kasstroomoverzicht over 2011

Bedragen x €1.000	2011 EUR	2010 EUR
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	388.061	407.666
Ontvangen waardeoverdrachten	17.304	11.289
Betaalde pensioenuitkeringen	-238.710	-242.746
Betaalde waardeoverdrachten	-457	-11.783
Ontvangen uitkeringen van herverekeraars	-	128
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-24.021	-36.699
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	142.177	127.855
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	15.549.141	13.627.202
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	303.270	304.105
Aankopen beleggingen	-15.951.218	-14.101.722
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-10.370	-20.706
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-109.177	-191.121
Mutatie liquide middelen	33.000	-63.266
Stand liquide middelen per 1 januari	21.707	84.973
Stand liquide middelen per 31 december *	54.707	21.707
* De liquide middelen zijn als volgt opgebouwd:		
• deel opgenomen onder de Beleggingen voor risico fonds	38.349	12.373
• overige liquide middelen (opgenomen onder de Overige activa)	16.358	9.334
	54.707	21.707

In de jaarrekening 2011 zijn in het kasstroomoverzicht onder liquide middelen, zowel de liquide middelen die verantwoord zijn onder beleggingen voor risico fonds als de liquide middelen die verantwoord zijn onder overige activa, aangemerkt als liquide middelen.

11.4 Algemene toelichting

11.4.1 Inleiding

De doelstelling van het pensioenfonds is om de uit de pensioenovereenkomst en reglementen voortvloeiende verplichtingen voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden na te komen binnen de statuten en relevante wetgeving en in lijn met de voorwaarden die uit de verplichtstelling voortvloeien.

11.4.2 Overeenstemmingsverklaring

De Jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in de Pensioenwet en in Titel 9 Boek 2 BW, met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Het bestuur heeft op 21 mei 2012 de jaarrekening opgemaakt.

11.4.3 Grondslagen voor de waardering

Algemeen

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op reële waarde. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Voor de overige activa en passiva geldt, tenzij in de specifieke grondslagen hieronder anders is aangegeven, dat deze zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Deze boekwaarde benadert de reële waarde als gevolg van het korte termijnkarakter van deze vorderingen en schulden.

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn niet gewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het pensioenfonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan

betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst-en-verliesrekening.

	31 december 2011 EUR	gemiddeld 2011 EUR	31 december 2010 EUR	gemiddeld 2010 EUR	31 december 2009 EUR
CHF	1,21	1,23	1,25	1,37	1,48
DKK	7,43	7,44	7,45	7,45	7,44
GBP	0,84	0,85	0,86	0,87	0,89
JPY	99,88	104,35	108,81	121,19	133,57
NOK	7,75	7,77	7,80	8,04	8,29
SEK	8,90	8,96	9,02	9,63	10,24
USD	1,30	1,32	1,34	1,39	1,44

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op reële waarde. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering).

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Vastgoedbeleggingen

Beleggingen in direct vastgoed worden gewaardeerd tegen de reële waarde. De reële waarde wordt gebaseerd op taxatiewaarde. De taxaties worden verricht door onafhankelijke deskundigen. Indien daartoe aanleiding is, wordt bij de waardering rekening gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken van de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds. Onroerend goed in ontwikkeling wordt gewaardeerd op basis van kostprijs of lagere reële waarde. De kostprijs zijn de gedane uitgaven, inclusief bouwrente. Na oplevering worden (her) ontwikkelde objecten naar reële waarde geherwaardeerd.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde is de beursnotering per balansdatum. De reële waarde van niet beursgenoteerde participaties is bepaald op basis van de laatst bekende intrinsieke waarde. Dit is het aandeel in het zichtbare eigen vermogen. Private equity beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fundmanagers en de fund-of-fund-managers, gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. Daarnaast wordt bij de waardering rekening gehouden met eventuele negatieve gevolgen van materiële gebeurtenissen in het verslagjaar na ontvangst van deze rapportages. De managers bepalen de intrinsieke waarde op basis van lokale wet- en regelgeving.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde is de per balansdatum geldende beurskoers.

Niet beursgenoteerde vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde. Deze waarde wordt bepaald door de

te ontvangen kasstromen (rente, aflossingen en verwachte boeterente bij vervroegde aflossingen) contant te maken op basis van geldende marktrente, waarin opgenomen een opslag voor debiteurenrisico en liquiditeitsrisico.

Deposito's en vorderingen op banken worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, zijnde de marktwaarde van het contract. Voor beursgenoteerde contracten is dit de beurskoers per balansdatum. Voor niet beursgenoteerde contracten is de waardering gebaseerd op beschikbare marktinformatie als input voor gehanteerde waarderingsmodellen. Creditposities in derivaten worden separaat verantwoord onder de overige schulden.

Overige beleggingen

Niet beursgenoteerde belangen in infrastructuur beleggingen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen, de overige onderliggende activa en de onderliggende verplichtingen.

Geldmarktbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde de contante waarde van de toekomstige kasstromen (rente en aflossing). Posities in rekening courantsaldi worden tegen verkrijgingsprijs gewaardeerd.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Overige activa

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit Financieel ToetsingsKader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek als het surplusvermogen.

Beleidsreserve

De Beleidsreserve is gelijk aan de totale reserve onder aftrek van de Beleggingsreserve, de Bestemmingsreserve AOP-regeling en de Bestemmingsreserve AAOP-regeling.

Beleggingsreserve

De beleggingsreserve wordt aangehouden als buffer voor neerwaartse koersfluctuaties van beleggingen. De omvang van deze reserve wordt bepaald aan de hand van de standaardtoets van DNB. Zie hiervoor de paragraaf solvabiliteitsrisico in het hoofdstuk Risicobeheer en derivaten.

Bestemmingsreserve AOP-regeling

Als onderdeel van de algehele technische voorzieningen wordt een voorziening voor AOP gevormd op gelijke sterfte- en interestgrondslagen als de voorziening van de verplichte regeling. Voor revalidatie hanteren wij (net als bij premievrijstelling) 90%. Het resultaat op de AOP regeling wordt jaarlijks gedoteerd of onttrokken aan de AOP reserve.

Bestemmingsreserve AAOP-regeling

Als onderdeel van de algehele technische voorzieningen wordt een voorziening voor AAOP gevormd ter grootte van de feitelijke uitkeringen AAOP. Het resultaat op de AAOP regeling wordt jaarlijks gedoteerd of onttrokken aan de AAOP reserve.

Bestemmingsreserve Voorwaardelijke Pensioenaanvullingen (VPA)

Deze reserve is gevormd voor financiering van de voorwaardelijke pensioenaanvullingsregeling (15-jarenregeling) voor voormalig deelnemers van Bedrijfstakpensioenfondsen Optiekbedrijven.

Technische voorziening*Technische Voorzieningen*

De technische voorziening wordt gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen.

Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie) toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de technische voorziening is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2011:

- Rekenrente: Door uitzonderlijke marktomstandigheden en gebrekkige liquiditeit in het lange eind van de interbancaire swapmarkt bestaat er volgens DNB onzekerheid omtrent juiste prijsvorming op de interbancaire swapmarkt. Als gevolg hiervan heeft DNB in lijn met artikel 126 van de Pensioenwet besloten de RTS (rentetermijnstructuur) per ultimo 2011 vast te stellen als een gemiddelde van de RTS van alle handelsdagen in de periode 1 oktober tot en met 31 december 2011. De pensioenverplichtingen van het pensioenfonds zijn berekend op basis van deze door DNB aangepaste RTS. De per 31 december 2011 bepaalde voorziening wordt ook gevonden door het actuariële contant maken van de verworven pensioenaanspraken tegen een gelijkblijvende rekenrente van 2,7% (2010: 3,4%).
- Overlevingstafels: AG prognosetafels 2010-2060 (startjaar 2012), waarbij de sterftekansen zijn vermenigvuldigd met een leeftijdsafhankelijke factor die zijn gebaseerd op de ervaringssterfte van het pensioenfonds.
- Voor de berekening van de technische voorzieningen voor nog niet ingegane partnerpensioenen wordt een partnerfrequentie gehanteerd volgens de sterftetafel GBM/V 1985-1990, met uitzondering van de leeftijden 60 tot en met 65. Voor deze leeftijden wordt 100% gehanteerd. Vanaf 65 jaar neemt de partnerfrequentie af met de veronderstelde sterfte van de partner.
- Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.
- De lasten van nog niet ingegaan wezenpensioenen zijn gesteld op 5% van de lasten van het nog niet ingegaan partnerpensioen tot 65 jaar; bij de vaststelling van de lasten van ingegaan wezenpensioenen wordt verondersteld dat het pensioen moet worden uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd, waarbij geen rekening wordt gehouden met sterftekansen.
- Kostenopslag ter grootte van 2% van de technische voorziening in verband met toekomstige administratie- en excasso kosten.
- Bij de bepaling van de pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers en ingegaan AOP is uitgegaan van een revalidatiekans van 10%.
- Een voorziening voor het risico van premievrijstelling van zieke deelnemers die in de WIA terecht kunnen komen, wordt berekend door de invaliditeitsopslag uit de premie van de afgelopen twee jaar te nemen.
- Niet opgevraagd pensioen: Voor pensioen dat nog niet is ingegaan omdat de deelnemer onvindbaar is of niet reageert wordt de reservering 5 jaar volledig in stand gehouden en vervolgens in 10 jaar lineair afgeschreven tot nihil.

11.4.4 Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen risico fonds

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen, alsmede premies van de Stichting Voortzetting Pensioenverzekering (FVP). Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten risico fonds

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de gerealiseerde herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekenend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging technische voorziening

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking uit technische voorziening voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Mutatie technische voorziening voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 2% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten betreffen zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

11.4.5 Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. De kasstromen worden derhalve bepaald op basis van de staat van baten en lasten, gecorrigeerd voor de mutatie van de daarmee samenhangende balansposities. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

11.5 Toelichting op de balans

11.5.1 Beleggingen voor risico fonds

Overzicht totale waarde per beleggingscategorie

Ultimo 2011	Vastgoed-beleggingen EUR	Aandelen EUR	Vastrentende waarden EUR	Derivaten EUR	Overige beleggingen EUR	Totaal EUR
Belegde waarden in betreffende beleggingscategorie	619.047	2.788.459	5.024.806	1.679.684	269.196	10.381.192
Beleggingsdebiteuren	4.077	-	142.742	46.675	20	193.514
Liquide middelen	1.326	-	31.719	1.104	4.200	38.349
Beleggingscrediteuren	-	-3	-52.482	-	-2.436	-54.921
Stand per 31 december 2011	624.450	2.788.456	5.146.785	1.727.463	270.980	10.558.134

Ultimo 2010	Vastgoed-beleggingen EUR	Aandelen EUR	Vastrentende waarden EUR	Derivaten EUR	Overige beleggingen EUR	Totaal EUR
Belegde waarden in betreffende beleggingscategorie	616.066	2.970.216	4.351.230	668.887	278.809	8.885.208
Beleggingsdebiteuren	6.122	2.809	86.429	57.887	4	153.251
Liquide middelen	7.132	-	-	862	4.379	12.373
Beleggingscrediteuren	-2.293	-92	-1.601	-6	-	-3.992
Stand per 31 december 2010	627.027	2.972.933	4.436.058	727.630	283.192	9.046.840

Verloopoverzicht van belegde waarden per beleggingscategorie

Ultimo 2011	Vastgoed-beleggingen EUR	Aandelen EUR	Vastrentende waarden EUR	Derivaten EUR	Overige beleggingen EUR	Totaal EUR
Stand per 1 januari 2011	616.066	2.970.216	4.351.230	668.887	278.809	8.885.208
Aankopen/verstrekkingen	924.180	5.088.706	6.826.832	-6.969	3.118.469	15.951.218
Verkopen/aflossingen	-908.447	-5.112.843	-6.290.106	-159.212	-3.066.793	-15.537.401
Overige mutaties ²	2.772	-2.774	67.315	1	-67.314	-
Gerealiseerde herwaardering	1.082	41.639	-37.809	22.688	4.648	32.248
Ongerealiseerde herwaardering	-16.606	-196.485	107.344	1.328.648	1.377	1.224.278
	619.047	2.788.459	5.024.806	1.854.043	269.196	10.555.551
Mutatie derivaten passiva	-	-	-	-174.359	-	-174.359
Stand per 31 december 2011	619.047	2.788.459	5.024.806	1.679.684	269.196	10.381.192

¹ De hieronder opgenomen waarden betreffen belegde gelden in derivaten welke onder de activa zijn opgenomen onder de 'beleggingen voor risico fonds', met daarop in mindering gebracht de derivaten welke onder de passiva als onderdeel van de 'overige schulden' zijn opgenomen.

² Overige mutaties betreft een reclassificatie van beleggingsinstrumenten. Per saldo een verschuiving, maar geen effect op het resultaat.

Ultimo 2010	Vastgoed- beleggingen EUR	Aandelen EUR	Vastrentende waarden EUR	Derivaten EUR	Overige beleggingen EUR	Totaal EUR
Stand per 1 januari 2010	624.269	2.504.460	4.133.381	369.973	163.072	7.795.155
Aankopen/verstrekkingen	21.281	683.366	2.455.662	10.052.255	889.158	14.101.722
Verkopen/aflossingen	-14.026	-583.588	-2.226.909	-10.025.104	-775.535	-13.625.162
Overige mutaties	1.166	-1.166	-	-	-	-
Gerealiseerde herwaardering	115	29.720	53.256	-64.838	457	18.710
Ongerealiseerde herwaardering	-16.739	337.424	-64.160	40.978	1.657	299.160
	616.066	2.970.216	4.351.230	373.264	278.809	8.589.585
Mutatie derivaten passiva	-	-	-	295.623	-	295.623
Stand per 31 december 2010	616.066	2.970.216	4.351.230	668.887	278.809	8.885.208

Reële waarde

Schattingen en oordelen

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het pensioenfonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen.

Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Op basis van de boekwaarde kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Marktnoteringen (direct en afgeleid) EUR	Waarderingsmodellen- en technieken EUR	Totaal EUR
Actief per 31 december 2011			
Vastgoedbeleggingen	9.724	609.323	619.047
Aandelen	-	2.788.459	2.788.459
Vastrentende waarden	5.000.022	24.784	5.024.806
Derivaten	-	1.679.684	1.679.684
Overige beleggingen	156.393	112.803	269.196
	5.166.139	5.215.053	10.381.192
Passief per 31 december 2011			
Derivaten	-	-268.592	-268.592

	Marktnoteringen (direct en afgeleid) EUR	Waarderingsmodellen- en technieken EUR	Totaal EUR
Actief per 31 december 2010			
Vastgoedbeleggingen	1.543	614.523	616.066
Aandelen	2.970.216	0	2.970.216
Vastrentende waarden	4.325.433	25.797	4.351.230
Derivaten	-	668.887	668.887
Overige beleggingen	20.791	258.018	278.809
	7.317.983	1.567.225	8.885.208
Passief per 31 december 2010			
Derivaten	-	-442.951	-442.951

Schatting van reële waarde

- **Vastgoed**
Het deel van de waarde aan vastgoedbeleggingen dat is opgenomen op basis van waarderingsmodellen en -technieken betreft zowel direct als indirect vastgoed. Zoals bij de grondslagen staat vermeld is de waarde gebaseerd op de taxatiewaarde. Deze taxaties worden verricht door verscheidene externe erkende taxateurs. Iedere externe taxateur hanteert, binnen de algemene richtlijnen zoals binnen de branche gelden, eigen uitgangspunten. De richtlijnen binnen de branche geven aan dat voor de waardebepaling in dit geval moet worden uitgegaan van de verkoopwaarde van een object met als doelstelling om met het object huurinkomsten te genereren. Als basis wordt hiervoor een constante waardeberekening gebruikt van de toekomstige kasstromen.
- **Aandelen**
Van de belegde waarde in aandelen staat de waarde van private equity beleggingen en aandelenfondsen opgenomen als vastgesteld op basis van 'waarderingmodellen en -technieken'.
Private equity beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fund-managers en de fund-of-fund-managers, gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. Daarnaast wordt bij de waardering rekening gehouden met eventuele negatieve gevolgen van materiële gebeurtenissen in het verslagjaar na ontvangst van deze rapportages. De managers bepalen de intrinsieke waarde op basis van lokale wet- en regelgeving.
- **Vastrentende waarden**
Het deel van de vastrentende waarden waarvan de reële waarde op basis van schatting wordt vastgesteld, betreft hoofdzakelijk de leningen op schuldbekentenis en hypotheek. De berekeningsgrondslag staat vermeld in de algemene toelichting op de grondslagen.

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de rentevoet welke hierbij wordt gehanteerd:

	2011 %	2010 %
Vastrentende waarden	3,36	3,15

- **Derivaten**
Bij de schatting van de reële waarde van derivaten wordt uitgegaan van verwachte toekomstige kasstromen.
- **Overige beleggingen**
Het niet marktgenoteerde deel van de overige beleggingen betreft beleggingen in infrastructuur. Het pensioenfonds neemt alleen via tussenkomst van externe fondsbeheerders deel in infrastructurele beleggingen. Voor de waardering van deze beleggingen wordt uitgegaan van de waarde-bepaling welke is opgesteld ten behoeve van deze externe fondsbeheerders. De waardering vindt plaats op basis van reële waarde. De wijze waarop de reële waarde wordt bepaald is afhankelijk van de externe fondsbeheerder en van de aard van de belegging. De volgende variabelen spelen hierbij een rol: de aanschafwaarde voor wat betreft recente investeringen, toekomstige kasstromen, waarde van de activa, waardering van vergelijkbare objecten.

Belegde waarden in vastgoed

	2011 EUR	2010 EUR
Direct vastgoed	377.915	381.159
Indirect vastgoed	241.132	215.736
Vastgoed in ontwikkeling	-	19.171
Stand per 31 december	619.047	616.066

Belegde waarden in aandelen

	2011 EUR	2010 EUR
Zelfstandig beursgenoteerde aandelen	-	1.437.516
Aandelenbeleggingsfondsen	2.760.264	1.513.894
Venture Capital (Private Equity)	28.195	18.806
Stand per 31 december	2.788.459	2.970.216

Belegde waarden in vastrentende waarden

	2011 EUR	2010 EUR
Staatsobligaties	3.718.028	2.939.389
Bedrijfsobligaties (credits)	1.186.414	985.047
Leningen op schuldbekentenissen	24.784	54.717
Hypotheke	-	531
Inflation linked bonds	95.553	90.340
Obligatiebeleggingsfondsen	-	275.944
Overige	27	5.263
Stand per 31 december	5.024.806	4.351.230

Belegde waarden in derivaten

	2011 EUR	2010 EUR
Valutaderivaten	1.165	-
Rentederivaten	1.678.519	668.731
Overige derivaten	-	156
Stand per 31 december	1.679.684	668.887

Belegde waarden in overige beleggingen

	2011 EUR	2010 EUR
Infrastructuur	112.803	99.258
Beleggingsfondsen	156.393	179.551
Stand per 31 december	269.196	278.809

Beleggingsdebiteuren

	2011 EUR	2010 EUR
Vorderingen uit collateral management	44.244	5.438
Te vorderen bedragen uit hoofde van:		
• dividend	-	2.547
• dividend- en couponbelasting	12	310
• interest	145.193	144.316
• huur	-	635
Overige	4.065	5
Stand per 31 december	193.514	153.251

Beleggingscrediteuren

	2011 EUR	2010 EUR
Schulden uit collateral management	52.539	3.567
Te betalen bedragen uit hoofde van:		
• interest	-	6
• huur	-	185
Overige	2.382	234
Stand per 31 december	54.921	3.992

11.5.2 Vorderingen en overlopende activa

Specificatie vorderingen en overlopende activa

	2011 EUR	2010 EUR
Vordering uit hoofde van verzekering	-	478
Vordering op werkgevers	4.872	4.027
Waardeoverdrachten	-23	708
Nog te factureren premies	29.115	27.806
Leningen verzekeringsmaatschappijen ex-Opf Vendex	624	705
Vordering uit hoofde van winstdeling verzekering	-	2.500
Vooruitbetaalde kosten	-	208
Overige vorderingen	846	439
Stand per 31 december	35.434	36.871

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen.

Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar, met uitzondering van de Leningen verzekeringsmaatschappijen ex-OPF Vendex. Het resterende saldo betreft annuïteiten leningen met een resterende looptijd van 2016 tot 2036. De jaarlijkse annuïteit bedraagt €108.

Nadere specificatie 'Vorderingen op werkgevers'

	2011 EUR	2010 EUR
Werkgevers	13.299	15.844
Voorziening dubieuze debiteuren	-8.427	-11.817
Stand per 31 december	4.872	4.027

In 2011 is een bedrag van €481 onttrokken aan de voorziening (2010: toevoeging €2.211). Er werd een bedrag van €2.909 aan premies over voorgaande jaren als oninbaar afgeschreven (2010: €2.281).

11.5.3 Overige activa

	2011 EUR	2010 EUR
Liquide middelen	16.358	9.334
Stand per 31 december	16.358	9.334

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

11.5.4 Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Stichtings- kapitaal EUR	Beleggings- reserve EUR	Reserve AOP regeling EUR	Reserve AAOP regeling EUR	Beleids- reserve EUR	Bestemmings- reserve VPA EUR	Totaal EUR
Stand per 31 december 2010	-	1.097.352	48.301	3.897	-1.375.390	6.951	-218.889
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	216.390	833	268	-372.289	1.656	-153.142
Stand per 31 december 2011	-	1.313.742	49.134	4.165	-1.747.679	8.607	-372.031

	Stichtings- kapitaal EUR	Beleggings- reserve EUR	Reserve AOP regeling EUR	Reserve AAOP regeling EUR	Beleids- reserve EUR	Bestemmings- reserve VPA EUR	Totaal EUR
Stand per 31 december 2009	-	1.221.972	38.807	3.443	-1.176.058	4.910	93.074
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	-124.620	9.494	454	-199.332	2.041	-311.963
Stand per 31 december 2010	-	1.097.352	48.301	3.897	-1.375.390	6.951	-218.889

Solvabiliteit

	31 december 2011		31 december 2010	
	EUR	%	EUR	%
Aanwezig vermogen	10.325.861	96,4	8.634.818	97,5
Af: technische voorziening op FTK-waardering	10.706.499	100,0	8.860.658	100,0
Eigen vermogen	-380.638	-3,6	-225.840	-2,5
Af: vereist eigen vermogen	1.313.742	12,3	1.097.352	12,4
Vrij vermogen	-1.694.380	-15,9	-1.323.192	-14,9
Minimaal vereist eigen vermogen	488.088	4,6	416.813	4,7
Dekkingsgraad	96,4		97,5	

Als het eigen vermogen lager is dan het minimale vereiste eigen vermogen bevindt het pensioenfonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien het eigen vermogen lager is dan het vereiste eigen vermogen, maar wel tenminste gelijk is aan het minimale vereiste eigen vermogen, bevindt het pensioenfonds zich in een situatie van reservetekort.

De solvabiliteit van het pensioenfonds is niet toereikend. Er is zowel sprake van een reservetekort als van een dekkingstekort. Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model van DNB. De dekkinggraad is als volgt berekend: (Totaal activa - / - overige schulden - / - bestemmingsreserve VPA) / Technische voorzieningen x 100%.

Herstelplan

Het herstelplan is opgesteld in 2009 en goedgekeurd door toezichthouder DNB. Het herstelplan is in het boekjaar onverkort van toepassing. In het herstelplan wordt uitgegaan van een dekkinggraad van 103,5% primo 2011. Het uitgangspunt in het herstelplan wijkt af van de definitieve dekkinggraad ultimo 2010 (97,5%) omdat die nog niet bekend was toen het herstelplan is ingediend.

Het herstel van het vermogen van het pensioenfonds is gebaseerd op het op 27 maart 2009 bij DNB ingediende herstelplan. Op 6 juli 2009 is dit herstelplan door DNB goedgekeurd. Op grond van het herstelplan zou de dekkinggraad per 31 december 2011 105,9% zijn. De werkelijke dekkinggraad per 31 december 2011 bedraagt 96,4%. De dekkinggraad ultimo 2011 ligt onder de verwachting van het herstelplan.

Op basis van de dekkinggraad per 31 december 2011 en de evaluatie van het herstelplan heeft het bestuur begin 2012 geconcludeerd dat het voor het pensioenfonds niet mogelijk is om binnen de wettelijk gestelde termijn (ultimo 2013) tot het minimaal vereist vermogen (104,6%) te herstellen.

Dit betekent dat het bestuur bij gelijkblijvende omstandigheden uiterlijk 1 april 2013 over zal moeten gaan tot het korten van de opgebouwde aanspraken en uitkeringen. Het bestuur heeft op 5 februari 2012 een voorgenomen besluit genomen tot het korten van 0,7% van de opgebouwde aanspraken en uitkeringen.

Het definitieve besluit en de definitieve omvang van de korting zal worden genomen in het eerste kwartaal 2013, mede gebaseerd op de dekkinggraad per 31 december 2012.

11.5.5 Technische voorziening

Specificatie Technische voorziening naar aard

	2011 EUR	2010 EUR
Verplichte regeling	10.556.284	8.723.039
(A)AOP	34.822	35.299
Premievrijstelling / IBNR ¹	84.051	73.108
Garantieregeling Maxeda ²	10.127	17.563
Compensatieregeling Maxeda ³	17.369	8.139
Pensioenaanvullingsregeling Optiek	3.846	3.510
Stand per 31 december	10.706.499	8.860.658

¹ Dit is een voorziening voor het risico van premievrijstelling voor zieke deelnemers die mogelijk in de toekomst een uitkering op basis van de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) zullen ontvangen.

² De garantieregeling is een soort VUT-regeling voor werknemers van Maxeda die geboren zijn vóór 1950 mits zij voldoen aan de overige voorwaarden van de garantieregeling.

³ Dit is een voorziening voor de compensatieregeling Maxeda. Dat is een vrijwillige beschikbare premieregeling voor een gesloten groep werknemers van Maxeda geboren na 1949 en vóór 1955, waarbij de premies direct worden omgezet naar pensioenaanspraken.

Mutatieoverzicht technische voorziening

	2011 EUR	2010 EUR
Stand per 1 januari	8.860.658	7.823.350
Pensioenopbouw	379.546	331.830
Indexering en overige toeslagen	681	466
Rentetoevoegingen	115.225	101.013
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-240.213	-250.480
Mutatie voor pensioenuitvoeringskosten	2.689	1.434
Wijziging marktrente	1.570.060	925.120
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	-	-31.219
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	18.122	-12.945
Overige wijzigingen	-269	-27.911
Stand per 31 december	10.706.499	8.860.658

Voor een toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting op de verschillende posten uit de staat van baten en lasten.

Specificatie technische voorziening naar categorieën deelnemers

	2011 EUR	2010 EUR
Actieve deelnemers	4.815.577	4.009.156
Pensioengerechtigden	2.654.342	2.229.223
Gewezen deelnemers	2.944.246	2.376.866
Overigen	82.403	71.674
Netto pensioenverplichtingen	10.496.568	8.686.920
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	209.931	173.738
Stand per 31 december	10.706.499	8.860.658

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloon regeling met een pensioenleeftijd van 65 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,85% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het loon volgens de Wet financiering sociale verzekeringen tot maximaal een bedrag van €49.297 (2011) verminderd met de franchise van €12.232 (2011).

De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op nabestaanden- en wezenpensioen. Deelname aan de regeling is mogelijk vanaf de leeftijd van 20 jaar. Jaarlijks beslist het bestuur van het pensioenfonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kan de pensioenregeling worden gekwalificeerd als een uitkeringsovereenkomst.

Werkgevers kunnen vanaf 1 januari 2007 deelnemen aan de aanvullende pensioenregeling. Als een werkgever deze regeling afsluit, geldt deze voor alle werknemers die deelnemen aan de verplichte regeling en een salaris boven het maximum loon Wfsv hebben (in 2011: EUR 49.297). De pensioenopbouw bedraagt 1,85% over het loon boven het maximum loon Wfsv. De premie bedraagt 18,6%.

Toeslagverlening

De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Er bestaat geen recht op toeslagen. De premie bevat geen expliciete opslag ten behoeve van het toeslagbeleid. Bovendien wordt er door het pensioenfonds geen reserve aangehouden om in de toekomst toeslagen te kunnen verlenen. De voorwaardelijke toeslagen worden gefinancierd uit overrendementen. Met betrekking tot de mate van de feitelijke toekenning heeft het bestuur met ingang van 2007 besloten de onderstaande beleidsstaffel als leidraad te hanteren. Deze staffel geldt slechts als uitgangspunt; bij de jaarlijkse besluitvorming zal het bestuur andere relevante economische omstandigheden (zoals economische vooruitzichten en verwachte bestandsontwikkeling) in ogenschouw nemen.

Het bestuur gebruikt als leidraad voor de toeslagverlening een staffel, waarbij de toeslagverlening afhankelijk is van de dekingsgraad op moment van toeslagverlening¹;

- als de dekingsgraad lager is dan 110%, verleent het pensioenfonds geen toeslag;
- als de dekingsgraad hoger is dan 125%, verleent het pensioenfonds een volledige toeslag;
- als de dekingsgraad tussen de 110% en 125% ligt, berekent het pensioenfonds de toeslag pro rata.

¹ De datum van de bestuursvergadering waar over de toeslagverlening wordt besloten is de datum waarop de stand van de dekingsgraad wordt berekend.

Na indexatie moet de ontwikkeling van de dekkingsgraad nog steeds een stijgende lijn vertonen. Verder mag de dekkingsgraad na indexatie niet onder de 105% uitkomen.

Als de middelen van het pensioenfonds het toelaten, streeft het bestuur ernaar de pensioenen van de actieve deelnemers jaarlijks aan te passen aan de stijging van het indexcijfer van de cao-lonen van de detailhandelsbranches die onder het pensioenfonds vallen, exclusief bijzondere beloningen. Dit indexcijfer stelt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) speciaal voor het pensioenfonds vast (CBS-indexcijfer van de cao-lonen in de detailhandel).

Het bestuur streeft ernaar de opgebouwde pensioenen van gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen jaarlijks aan te passen aan de stijging van de CBS-consumentenprijsindex "afgeleid". Dit betekent dat de index niet beïnvloed wordt door belasting- en accijnseffecten. De toeslagen voor de gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen mogen daarbij niet hoger zijn dan de toeslag voor de actieve deelnemers. Het bestuur volgt met dit beleid categorie D1 zoals beschreven in de toeslagenmatrix. Dat betekent dat er geen recht bestaat op toekomstige verhogingen en dat de toeslagen een voorwaardelijk recht zijn.

In de afgelopen drie jaar zijn de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen verhoogd met:

	Actieven	Inactieven
1 januari 2011	0,00%	0,00%
1 januari 2010	0,00%	0,00%
1 januari 2009	0,00%	0,00%

Het bestuur heeft besloten om per 1 januari 2012 geen toeslagen te verlenen.

11.5.6 Overige schulden en overlopende passiva

Specificatie overige schulden en overlopende passiva

	2011 EUR	2010 EUR
Uitkeringen	13	-8
Derivaten	268.592	442.951
Belastingen en premies sociale verzekeringen	5.008	4.827
Waardeoverdrachten	26	-
Overige schulden	1.819	3.092
Overlopende passiva	-	414
Stand per 31 december	275.458	451.276

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Nadere specificatie 'Derivaten'

	2011 EUR	2010 EUR
Valutaderivaten	59.592	46.372
Rentederivaten	209.000	396.473
Overige derivaten	-	106
Stand per 31 december	268.592	442.951

11.5.7 Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het pensioenfonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele indexatie van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het surplus/tekort op FTK-grondslagen is als volgt:

	31 december 2011	31 december 2010
	EUR	EUR
Technische voorzieningen (FTK-waardering)	10.706.499	8.860.658
<i>Buffers:</i>		
S1 Renterisico	106.312	63.727
S2 Risico zakelijke waarden	1.100.497	1.012.348
S3 Valutarisico	456.318	159.629
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	199.979	117.785
S6 Verzekeringstechnisch risico	371.897	267.216
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S3 Operationeel risico	-	-
Diversificatie-effect	-921.261	-523.353
Aanvulling tot minimum vereist vermogen	-	-
Totaal S (vereiste buffers)	1.313.742	1.097.352
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	12.020.241	9.958.011
Aanwezig vermogen	10.325.861	8.634.820
Tekort respectievelijk surplus	-1.694.380	-1.323.191

Het pensioenfonds heeft ter afdekking van risico's derivaten-contracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds het standaard model van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's. De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings) risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het pensioenfonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het pensioenfonds loopt nader toegelicht.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde van een belegging of verplichting verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	waarde balanspost 31 december 2011 EUR	Duration 31 december 2011	Duration 31 december 2010
Duration van de vastrentende waarden (voor derivaten)	5.151.612	5,5	4,3
Duration van de vastrentende waarden (na derivaten)	6.562.705	33,0	18,2
Duration van de pensioen-verplichtingen	10.706.499	22,0	21,0

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen waardoor de dekkinggraad zal stijgen (bij toepassing van de actuele markrentestructuur).

Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkinggraad daalt.

Het beleid van het pensioenfonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps.

Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het pensioenfonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het pensioenfonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het pensioenfonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kan dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31 december 2011		31 december 2010	
	EUR	%	EUR	%
Resterende looptijd < 1 jaar	19.856	0,4	296.505	6,8
Resterende looptijd > 1 jaar en < 5 jaar	2.095.083	41,7	1.863.864	42,8
Resterende looptijd > 5 jaar	2.819.620	56,1	2.190.861	50,4
Funds	90.247	1,8	-	0,0
	5.024.806	100	4.351.230	100

Bij de categorie 'Funds' is qua looptijden geen look-through mogelijk.

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

De segmentatie van vastgoed naar sectoren is als volgt:

	31 december 2011		31 december 2010	
	EUR	%	EUR	%
Kantoren	70.242	11,3	79.396	12,9
Winkels	65.925	10,6	73.430	11,9
Woningen	241.748	39,1	247.505	40,2
Participaties in vastgoedmaatschappijen	241.132	39,0	215.735	35,0
	619.047	100	616.066	100

De segmentatie van vastgoed naar regio is als volgt:

	31 december 2011		31 december 2010	
	EUR	%	EUR	%
Nederland	597.469	96,5	590.435	95,8
Buitenland binnen EU	21.578	3,5	16.949	2,8
Buitenland buiten EU	-	0,0	8.682	1,4
	616.066	100	616.066	100

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar sectoren is als volgt:

	31 december 2011		31 december 2010	
	EUR	%	EUR	%
Beleggingsinstelling	2.788.459	100,0	1.532.700	51,6
Financiële instellingen (waaronder banken en verzekeraars)	-	0,0	265.881	9,0
Nijverheid en industrie	-	0,0	414.885	14,0
Handel	-	0,0	313.433	10,5
Overige dienstverlening	-	0,0	384.226	12,9
Diversen	-	0,0	59.091	2,0
	2.788.459	100	2.970.216	100

Uit 2011 wordt er voor wat betreft aandelen alleen belegd in aandelenfondsen.

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar regio is als volgt:

	31 december 2011		31 december 2010	
	EUR	%	EUR	%
Nederland	-	0,0	149.943	5,0
Buitenland binnen EU	1.361.216	48,8	1.471.715	49,6
Buitenland buiten EU	1.427.243	51,2	1.348.558	45,4
	2.788.459	100	2.970.216	100

Het pensioenfonds heeft er niet voor gekozen om het prijsrisico middels derivaten (gedeeltelijk) af te dekken.

Valutarisico

Het totaalbedrag van de gehele beleggingsportefeuille dat buiten de euro wordt belegd, bedraagt ultimo 2011 circa €3.429.931 (2010: €1.608.708). Van dit bedrag is 48% (2010: 77%) afgedekt naar de euro. Het strategische beleid van het pensioenfonds is om 51% van alle valutaposities af te dekken. Per einde boekjaar is de waarde van de uitstaande valutatermijncontracten -/- €58.427 (2010: -/- €46.372). Het valutarisico wordt in onderstaande tabel weergegeven.

	EUR valuta derivaten	EUR valuta derivaten	31 december 2011 EUR netto positie (na)	31 december 2010 EUR netto positie (na)
EUR	7.128.203	1.595.475	8.723.678	6.878.664
USD	2.260.254	-1.100.607	1.159.647	344.283
Overige	1.169.677	-553.295	616.382	604.221
	10.558.134	-58.427	10.499.707	7.827.168

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars. Over beursgenoteerde derivaten wordt geen kredietrisico gelopen.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het pensioenfonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het pensioenfonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het pensioenfonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het pensioenfonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

In de onderstaande tabel wordt de verdeling van de vastrentende waarden naar sector weergegeven:

	2011 EUR	2010 EUR
Nederlandse overheidsinstellingen	311.778	361.184
Buitenlandse overheidsinstellingen	3.416.279	2.815.314
Beleggingsinstelling	90.248	223.981
Financiële instellingen	568.674	669.581
Handel- en industriële bedrijven	446.022	144.580
Nutsbedrijven	179.719	-
Andere instellingen	12.086	136.590
	5.024.806	4.351.230

De verdeling van vastrentende waarden naar regio is weergegeven in onderstaande tabel:

	2011 EUR	2010 EUR
Mature markets	4.202.234	4.236.691
Emerging markets	822.572	114.539
	5.024.806	4.351.230

Beleggingen waarvan de uitgevende partij is gevestigd in Azië (exclusief Japan), Latijns Amerika of Rusland worden gerekend tot de regio 'Emerging Markets'.

Beleggingen uit de beleggingsportefeuille waarvan van uitgevende partijen in overige landen zijn gevestigd, worden gerekend tot beleggingen in 'Mature markets'.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille wordt het volgende overzicht gegeven:

	31 december 2011		31 december 2010	
	EUR	%	EUR	%
AAA	3.221.574	64,1	2.261.257	52,0
AA	175.713	3,5	584.776	13,4
A	488.435	9,7	1.091.907	25,1
BBB	457.336	9,1	141.929	3,3
BB	436.531	8,7	13.471	0,3
B	205.972	4,1	-	0,0
Overig	39.245	0,9	257.889	5,9
	5.024.806	100	4.351.230	100

Verzekeringstechnische risico (actuariële risico's)

Langlevenrisico

Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van AG prognosetafel 2010-2060 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het beleid van het pensioenfonds is om het overlijden- en arbeidsongeschiktheidsrisico niet te herverzekeren.

Indexatierisico (actuariële risico's)

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de indexatietoezegging voorwaardelijk is. Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Indexering en overige toeslagen'.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het pensioenfonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Concentratierisico is gemeten naar concentratie van een land of bij een tegenpartij.

Dit betreft per 31 december 2011 de volgende posten (percentage ten opzichte van het balanstotaal ultimo 2011 respectievelijk ultimo 2010):

	31 december 2011		31 december 2010	
	EUR	%	EUR	%
<i>Obligaties:</i>				
Frankrijk	1.127.034	10,6	688.145	7,6
Duitsland	1.074.600	10,1	668.627	7,4
Italië	-	-	618.057	6,8
Nederland	311.597	2,9	245.638	2,7
Spanje	-	-	221.745	2,7
<i>Aandelen:</i>				
Black Rock MSCI Emerging Markets Free B	357.523	3,4	-	-
Black Rock MSCI Europe Index FD B	1.350.132	12,7	-	-
Black Rock MSCI U.S. Equity Index Fund B	666.588	6,3	-	-
<i>Vastgoed:</i>				
SAVG Direct Real Estate	381.980	3,6	400.331	4,4
	5.269.545	50	2.842.543	31

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van beleggingen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico. Bij de bepaling van het vereist vermogen past het pensioenfonds het standaardmodel van de DNB toe. In dat model wordt het concentratierisico vooralsnog op nihil gesteld.

Overige niet-financiële risico's

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het pensioenfonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het pensioenfonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het pensioenfonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden. Het pensioenfonds gebruikt derivaten voornamelijk om het valutarisico en het renterisico af te dekken. Eén van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Gebruik wordt gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Renteswaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het pensioenfonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2011:

Type contract	Contractomvang EUR	Actuele waarde activa EUR	Actuele waarde passiva EUR
Forward	1.658.003	1.165	-59.592
Interest rate swaps	5.609.918	1.678.519	-209.000
		1.679.684	-268.592

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2010:

Type contract	Contractomvang EUR	Actuele waarde activa EUR	Actuele waarde passiva EUR
Forward	1.173.456	14.145	-46.372
Swaptions	2.326.000	252.672	-
Interest rate swaps	6.672.500	401.914	-396.473
Overige derivaten	61.100	156	-106
		668.887	-442.951

Ter zake van de swaps bedroeg de waarde van de ontvangen zekerheden (collateral) ultimo 2010 €326.703 (2009: €323.957).

11.5.8 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingovereenkomst afgesloten met Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. Het contract met Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. is met ingang van 1 januari 2010 verlengd voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van één jaar. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingensystematiek. Deze systematiek bestaat zowel uit vaste als variabele componenten. De vergoeding voor 2012 bedraagt circa €22,5 miljoen.

Investerings- en stortingsverplichtingen

Vooruitlopend op verwachte inkomende kasstromen bestaan per balansdatum de volgende investerings- en stortingsverplichtingen (zogenaamde voorbeleggingen):

	2011 EUR	2010 EUR
Private equity	16.000	32.500
	16.000	32.500

Voorwaardelijke verplichtingen

Per jaareinde lopen er geen juridische procedures tegen het pensioenfonds en heeft het pensioenfonds tevens geen juridische procedures aangespannen tegenover derden.

Voorwaardelijke korting van aanspraken en rechten

Op 8 februari 2012 heeft het bestuur van het pensioenfonds een voorwaardelijk besluit genomen tot het toepassen van een korting op de aanspraken en rechten van de deelnemers met 0,7% per 1 april 2013. De definitieve omvang en vaststelling van het besluit is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds per 31 december 2012.

Een nadere toelichting is opgenomen in het Bestuursverslag onder hoofdstuk 2.1.1 en een toelichting van het herstelplan onder paragraaf 'Stichtingskapitaal en reserves'.

11.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

11.6.1 Premiebijdragen risico pensioenfonds

	2011 EUR	2010 EUR
Werkgevers- en werknemersgedeelte	383.986	384.788
FVP bijdragen	5.748	4.639
	389.734	389.427

De totale bijdrage van werkgever en werknemers bedraagt 16,2% van de loonsom.

De kostendeekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2011 EUR	2010 EUR
Kostendeekkende premie	446.223	400.291
Feitelijke premie	383.986	389.427
Gedempte premie	382.605	384.971

De kostendeekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2010 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op 4% rekenrente (basisregeling en aanvullende regelingen) en 3% rekenrente (Brancheregelingen en Maxeda regelingen). De feitelijke premie is in 2011 lager dan de gedempte premie. In 2010 was de gedempte premie nog gebaseerd op de sterftegrondslagen van 2009.

Vanaf 2011 wordt de kostendeekkendheid van de premie beoordeeld op basis van de feitelijke premie exclusief FVP bijdragen.

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2011 EUR	2010 EUR
Kosten pensioenopbouw	369.200	331.830
Pensioenuitvoeringskosten	27.460	25.559
Projectkosten	-	6.664
Solvabiliteitsopslag	46.609	52.854
Mutatie technische voorzieningen voor excassokosten	2.483	1.434
Koopsom bestemd voor VPL inkoop	471	975
Afslag i.v.m. toeslag toetsing op oude grondslagen	-	-19.025
	446.223	400.291

De kosten pensioenopbouw betreffen de kosten van de jaarinkoop van de pensioenaanspraken inclusief de kosten voor premievrijstelling voor nieuwe arbeidsongeschiktheidsgevallen. De toeslagverlening is voorwaardelijk en daarom geen onderdeel van de kosten pensioenopbouw. De pensioenuitvoeringskosten volgen uit de staat van baten en lasten. De solvabiliteitsopslag 2011 wordt berekend door het percentage vereist vermogen per 31 december 2010 te vermenigvuldigen met de kosten pensioenopbouw.

Bij de opstelling in 2010 is rekening gehouden met het feit dat het pensioenfonds andere grondslagen (AG Prognosetafel 2005-2050) hanteerde toen de premie werd vastgesteld. Het verschil tussen de benodigde premie op oude en huidige grondslagen (AG Prognosetafel 2010-2060 en gewijzigde ervaringssterfte) is opgenomen onder 'Afslag in verband met toetsing op oude grondslagen'.

Er is geen sprake van premiekortingen dan wel premieopslagen.

11.6.2 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

2011	Directe beleggings-opbrengsten EUR	Indirecte beleggings-opbrengsten EUR	Kosten van Vermogensbeheer EUR	Totaal EUR
Vastgoedbeleggingen	28.301	-28.565	-8.206	-8.470
Aandelen	5.374	-161.676	-688	-156.990
Vastrentende waarden	161.344	65.620	-299	226.665
Derivaten	89.565	1.375.215	-4.777	1.460.003
Overige beleggingen	10.557	18.740	-7	29.290
	295.141	1.269.334	-13.977	1.550.498

2010	Directe beleggings-opbrengsten EUR	Indirecte beleggings-opbrengsten EUR	Kosten van Vermogensbeheer EUR	Totaal EUR
Vastgoedbeleggingen	31.419	-16.624	-8.339	6.456
Aandelen	37.579	367.144	-7.288	397.435
Vastrentende waarden	165.408	-11.048	-4.667	149.693
Derivaten	80.260	-23.860	-358	56.042
Overige beleggingen	42	4.298	-54	4.286
	314.708	319.910	-20.706	613.912

De kosten van vermogensbeheer bedragen in 2011 €13.977 (2010: €20.706). De kosten van vermogensbeheer bestaan uit kosten van exploitatie vastgoed ad €5.803 (2010: €6.033) en overige kosten van vermogensbeheer ad €8.174 (2010: €14.673). Van de exploitatiekosten van vastgoedbeleggingen heeft €0 betrekking op vastgoed dat geen directe beleggings-opbrengsten genereert.

Overige baten

	2011 EUR	2010 EUR
Interest	1.275	1.715
Baten uit herverzekering (uitkeringen)	-	127
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	481	-
Andere baten	230	-
	1.986	1.842

11.6.3 Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de technische voorziening van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

11.6.4 Indexering en overige toeslagen

In de staat van baten en lasten is de last uit hoofde van indexering en overige toeslagen welke aan het verslagjaar moet worden toegerekend verantwoord.

Als de middelen van het pensioenfonds het toelaten, streeft het bestuur ernaar de pensioenen van de actieve deelnemers jaarlijks aan te passen aan de stijging van het indexcijfer van de cao-lonen van de detailhandelsbranches die onder het pensioenfonds vallen, exclusief bijzondere beloningen. Dit indexcijfer stelt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) speciaal voor het pensioenfonds vast (CBS-indexcijfer van de cao-lonen in de detailhandel).

Het bestuur streeft ernaar de opgebouwde pensioenen van gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen jaarlijks aan te passen aan de stijging van de CBS-consumentenprijsindex "afgeleid". Dit betekent dat de index niet beïnvloed wordt door belasting- en accijnseffecten. De toeslagen voor de gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen mogen daarbij niet hoger zijn dan de toeslag voor de actieve deelnemers. Het bestuur beoordeelt jaarlijks of de financiële middelen van het pensioenfonds toereikend zijn om de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen te verhogen. Er bestaat geen recht op toeslagverlening en er is dus geen] zekerheid of en in hoeverre het pensioenfonds in de toekomst een toeslag kan verlenen. Het pensioenfonds reserveert namelijk geen gelden voor toekomstige toeslagen.

In 2011 is er geen toeslag verleend als gevolg van de lage dekkingsgraad.

11.6.5 Rentetoevoeging technische voorziening

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 1,296% (2010: 1,303%), zijnde €115.225 (2010: €101.013). Het rentepercentage is afgeleid van de éénjaarsrente uit de rentetermijnstructuur per begin van het boekjaar zoals gepubliceerd door DNB.

11.6.6 Pensioenuitkeringen

	2011 EUR	2010 EUR
Ouderdomspensioen	156.844	146.881
Prepensioen	11.548	9.379
Partnerpensioen	34.804	33.163
Wezenpensioen	608	558
Invalideitpensioen	3.649	3.736
Afkopen	19.521	34.591
Garantieregeling Maxeda	11.937	14.698
	238.911	243.006

De post Afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan €427,29 (2010: €420,69) per jaar (de afkoopgrens) overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

11.6.7 Pensioenuitvoeringskosten

	2011 EUR	2010 EUR
Bestuurskosten	408	335
Administratiekostenvergoeding	23.307	23.085
Projectkosten ¹	1.250	6.664
Controle- en advieskosten (excl. accountantskosten)	790	236
Accountantskosten	58	53
Contributies en bijdragen	1.058	822
Kosten bestuursbureau	590	422
Fusiekosten	-	605
Overig	-1	1
	27.460	32.223

¹ Projectkosten in 2011 bestaan uit DNB onderzoek, Pensioenregister en afkoop oude slapers.

De accountantskosten, zoals hierboven opgenomen als onderdeel van de pensioenuitvoeringskosten, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

2011	EUR Accountant	EUR Overig netwerk	EUR Totaal
Controle van de jaarrekening	52	-	52
Andere controlewerkzaamheden	6	-	6
Fiscale Advisering	-	-	-
Andere niet-controle-diensten	-	-	-
	58	-	58

2010	EUR Accountant	EUR Overig netwerk	EUR Totaal
Controle van de jaarrekening	53	-	53
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale Advisering	-	-	-
Andere niet-controle-diensten	-	-	-
	53	-	53

11.6.8 Aantal personeelsleden

Bij het pensioenfonds zijn vier werknemers in dienst (bestuursbureau). De pensioenuitvoering is volledig uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V.

11.6.9 Bezoldiging bestuurders

De transacties met bestuurders hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten, overige kosten bestuur en overige bestuurskosten 2011: €408 (2010: €385). Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

11.6.10 Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

11.6.11 Wijziging overige actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de nominale waarde van de technische voorziening. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds. De huidige grondslag voor overlevingskansen is gebaseerd op de door het Actuarieel Genootschap (AG) in 2010 gepubliceerde Prognosetafel 2010-2060. De AG-Prognosetafel 2010-2060 houdt rekening met de voorzienbare trend in overlevingskansen van de gehele Nederlandse bevolking. De publicatie van de nieuwe prognosetafel is aanleiding geweest om de sterftegrondslagen die het pensioenfonds hanteert te herzien. Het pensioenfonds heeft daarvoor in 2010 een onderzoek verricht naar de gehanteerde ervaringssterfte. Het onderzoek is gebaseerd op data van het pensioenfonds over de periode 2001 tot en met 2009. Op basis van het onderzoek heeft het pensioenfonds in 2010 besloten de ervaringssterfte voor hoofdverzekerden aan te passen en voor medeverzekerden onveranderd te laten. De publicatie in 2010 van het AG van de definitieve prognosetafel 2010-2060 leidde in 2010 tot een vrijval in de technische voorzieningen met €33,6 miljoen.

11.6.12 Overige wijzigingen in de technische voorzieningen

	2011 EUR	2010 EUR
Kanssystemen		
Sterfte	-4.935	-3.385
Arbeidsongeschiktheid	3.420	-13.766
Mutaties	1.284	-11.294
Totaal kanssystemen	-231	-28.445
Overige mutaties		
Overig	-38	534
Totaal overige mutaties	-38	534
Totaal overige wijzigingen in de technische voorzieningen	-269	-27.911

11.6.13 Saldo overdracht van rechten

	2011 EUR	2010 EUR
Saldo overdrachten van rechten		
Inkomende waardeoverdrachten	-17.293	-7.502
Uitgaande waardeoverdrachten	483	8.555
Subtotaal	-16.810	1.053
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		
Toevoeging aan de technische voorzieningen	18.250	7.140
Onttrekking aan de technische voorzieningen	-128	-20.085
Totaal overige resultaten	18.122	-12.945
Saldo overdracht van rechten	1.312	-11.892

De inkomende waardeoverdrachten bestaan in 2011 hoofdzakelijk uit de collectieve waardeoverdracht van Stichting Vroegpensioen Brandstoffenbedrijf.

Een inkomende waardeoverdracht betreft de ontvangst van het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de vorige werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. Een uitgaande waardeoverdracht betreft de overdracht aan het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

Als gevolg van onderdekking bij pensioenfondsen is de onderlinge afrekening van waardeoverdrachten nagenoeg tot stilstand gekomen. Zodra de financiële positie van een pensioenfonds dit toelaat zal de onderlinge afrekening weer worden hervat.

1.6.14 Overige lasten

	2011 EUR	2010 EUR
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	-	2.211
Interest	31	319
Andere lasten	-73	1.024
	-42	3.554

11.6.15 Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

11.6.16 Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel heeft de jaarrekening 2011 vastgesteld in de vergadering van 21 juni 2012.

Utrecht, 21 juni 2012

K.B. van Popta
Werkgeversvoorzitter

I. van Duijn - Pennenburg
Werknemersvoorzitter

12 Overige gegevens

12.1 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Het resultaat boekjaar van €153.142 (negatief) is, na toevoeging aan de bestemmingsreserves, onttrokken aan de beleidsreserve.

12.2 Gebeurtenissen na balansdatum

Op 8 februari 2012 heeft het bestuur van het pensioenfonds een voorwaardelijk besluit genomen tot het toepassen van een korting op de aanspraken en rechten van de deelnemers met 0,7% per 1 april 2013. De definitieve omvang en vaststelling van het besluit is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds per 31 december 2012.

Een nadere toelichting is opgenomen in het bestuursverslag onder hoofdstuk 2.1.1 en een toelichting van het Herstelplan onder hoofdstuk 'Stichtingskapitaal en reserves'.

Er hebben zich verder geen relevante gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

13 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel te Utrecht is aan Towers Watson B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2011.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn 'Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen' heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld; en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financiële beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een dekkingstekort. De omvang van dit dekkingstekort is zodanig dat de technische voorzieningen van het pensioenfonds op de balansdatum niet volledig door waarden zijn gedekt. Met inachtname van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van de artikelen 131 (minimaal vereist eigen vermogen), 132 (vereist eigen vermogen), 133 (dekking door waarden) en 137 (consistentie).

De premie in het boekjaar 2011 heeft niet bijgedragen aan herstel. Voor het boekjaar 2012 geldt dat de premie opnieuw niet bijdraagt aan herstel. Na overleg met het pensioenfonds in december 2011 heeft DNB besloten hier geen gevolgen aan te verbinden.

De vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel is naar mijn mening slecht, vanwege een dekkingstekort.

In verband met de slechte vermogenspositie van het pensioenfonds heeft het bestuur het voorgenomen besluit genomen om de pensioenaanspraken en pensioenrechten per 1 april 2013 met 0,7% te korten, als de vermogenspositie op 31 december 2012 niet voldoende is verbeterd. Deze korting is op de balansdatum nog niet in de waardering van de technische voorzieningen verwerkt.

Purmerend, 21 juni 2012

drs. H. Zaghdoudi AAG
verbonden aan Towers Watson B.V.

14 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2011 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel te Utrecht gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2011 en de staat van baten en lasten over 2011 en de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het saldo van baten en lasten getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel per 31 december 2011 en van het saldo van baten en lasten over 2011 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden

Wij vestigen de aandacht op paragraaf 2.1.1.2 van het bestuursverslag en paragraaf 11.5.4 van de jaarrekening waarin het bestuur meldt besloten te hebben dat, tenzij de dekkingsgraad op 31 december 2012 voldoende zal zijn verbeterd, per 1 april 2013 zal worden overgegaan tot het korten van de opgebouwde aanspraken en rechten. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amsterdam, 21 juni 2012
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. H.C. van der Rijst RA

15 Bijlagen

15.1 Meerjarenoverzicht

	2011	2010	2009	2008	2007
Aantallen					
Werkgevers ultimo	28.544	34.172	34.881	30.181	29.937
Deelnemers ultimo	249.486	249.703	248.204	256.177	213.851
Gewezen deelnemers	612.775	593.743	691.446	558.938	488.319
Gepensioneerden	71.626	66.116	62.727	55.881	36.007
Gemiddelde leeftijd deelnemers	43	43	43	42	41
Gepensioneerden					
Ouderdomspensioen	54.450	49.048	45.927	41.850	38.109
Partnerpensioen	13.823	13.320	12.818	11.662	11.796
Wezenpensioen	724	690	646	628	702
Arbeidsongeschiktheidspensioen	1.417	1.512	1.592	1.594	1.652
Prepensioen	1.212	1.546	1.744	2.551	3.622
Premiepercentage					
Ouderdom- en partnerpensioen	16,2%	16,2%	16,2%	15,2%	14,1%
Aanvullend pensioen	18,6%	18,6%	18,6%	-	-
Branchepensioen (OP/PP) Gebra	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
Branchepensioen (OP/PP) AGF	3,13%	3,13%	3,13%	3,13%	3,13%
Opbouwpercentage per dienstjaar					
Ouderdomspensioen	1,85%	1,85%	1,85%	1,85%	1,85%
Aanvullend pensioen	1,85%	1,85%	1,85%	-	-
Partnerpensioen	1,295%	1,295%	1,295%	1,295%	1,295%
Brancheouderdomspensioen Gebra	0,20%	0,20%	0,20%	0,20%	0,20%
Brancheouderdomspensioen AGF	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%	0,25%
Branchepartnerpensioen Gebra	0,14%	0,14%	0,14%	0,14%	0,14%
Branchepartnerpensioen AGF	0,175%	0,175%	0,175%	0,175%	0,175%
Toeslag op pensioen en pensioenaanspraken					
Actieven	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,2%
Gewezen deelnemers en gepensioneerden	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%

15.2 Financiële gegevens

(bedragen x EUR 1.000)

	2011 EUR	2010 EUR	2009 EUR	2008 EUR	2007 EUR
Feitelijke premie (inclusief FVP bijdragen)	389.734	389.427	382.328	362.560	297.687
Kostendeekkende premie	446.223	400.291	454.023	296.302	309.565
Gedempte premie	382.605	384.971	384.414	356.055	326.933
Uitkeringen	238.911	243.006	209.620	196.873	189.685
Pensioenuitvoeringskosten	27.460	25.559	28.534	26.655	26.007
Portefeuillewaarde inclusief hedges	10.289.542	8.603.889	7.817.522	7.026.718	6.843.759
Negatieve derivaten	-268.592	-442.951	-147.328	-85.966	-86.750
Belegd vermogen	10.558.134	9.046.840	7.964.850	7.112.684	6.930.509
Beleggingsopbrengsten ⁴	1.550.498	613.912	391.259	-113.482	-13.571
Gemiddeld rendement op beleggingen (exclusief hedges)		5,50%	13,20%	-13,60%	1,20%
Benchmark		5,50%	12,70%	-12,60%	2,20%
Z-score	0,11%	-0,08%	0,32%	-0,57%	-0,65%
Reserves	-372.031	-218.889	93.074	-121.023	1.736.338
Voorziening pensioenverplichting	10.706.499	8.860.658	7.823.350	7.061.109	5.197.545
Aanwezige dekkingsgraad	96%	97%	101%	98%	133%
Vereiste dekkingsgraad	112,30%	112,40%	115,60%	117%	121%
Resultaat	-153.142	-311.963	210.284	-1.857.361	283.498

Toelichting

Fusie met Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Optiekbedrijven per 1 januari 2010

In verband met de fusie zijn de vergelijkende aantallen en bedragen in kolom 2009 de optellingen van de afzonderlijke fondsen over 2009.

Toeslag op pensioen en pensioenaanspraken

Dit is het percentage waarmee op 1 januari van het komende kalenderjaar de pensioenaanspraken van de (gewezen) deelnemers en de pensioenuitkeringen van de pensioengerechtigden zijn verhoogd.

Dekkingsgraad

Sinds 2007 hanteren pensioenfondsen het in de Pensioenwet opgenomen Financieel Toetsingskader Pensioenfondsen (FTK) voor bepaling van de aanwezige dekkingsgraad. De dekkingsgraad is dan gebaseerd op de actuele nominale rentetermijnstructuur, zoals De Nederlandsche Bank die hanteert.

Vereiste dekkingsgraad

Sinds 2007 hanteren pensioenfondsen het in de Pensioenwet opgenomen Financieel Toetsingskader Pensioenfondsen (FTK) voor bepaling van de vereiste dekkingsgraad.

⁴ De regel 'Beleggingsopbrengsten' in deze tabel omvat mede het resultaat op de portefeuilles ter afdekking van het renterisico, de rentehedge en het valutarisico. De rentehedge is bedoeld om fluctuaties van de dekkingsgraad te beperken die ontstaan door waardeveranderingen van de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van rentebewegingen. De valutahedge is bedoeld om het effect van wisselkoersveranderingen op het vermogen te beperken. Daarmee staan deze hedges naast de actief beheerde beleggingsportefeuille. Het resultaat op de hedges wordt afzonderlijk van het rendement op de beleggingsportefeuille gerapporteerd. De regel 'Gemiddeld rendement op beleggingen' in deze tabel is daarom exclusief dat resultaat.

15.3 Volumeveranderingen

Aantal pensioengerechtigden

Het aantal pensioengerechtigden, gesplitst naar categorie, gemiddelde uitkering en gemiddelde leeftijd, bedroeg ultimo verslagjaar:

Gepensioneerden per 31-12-2011	Aantallen	Gemiddelde uitkering (bruto in €)	Gemiddelde leeftijd
Ouderdomspensioen (m)	26.166	3.972	72
Ouderdomspensioen (v)	28.284	1.842	72
Ouderdomspensioen (m/v)	54.450	2.866	72
Nabestaandenpensioen (m)	2.309	1.250	62
Nabestaandenpensioen (v)	11.514	2.373	73
Nabestaandenpensioen (m/v)	13.823	2.186	69
Wezenpensioen (m/v)	724	966	14
Totaal	68.997		
Arbeidsongeschiktheidspensioen	1.417	2.543	53
Prepensioen (voor leeftijd 65)	1.212	8.135	64

De hoogte van het jaarlijks ouderdomspensioen was gemiddeld €2.866 (2010 €2.832,-), van het nabestaandenpensioen €2.186 (2010 €2.188,-) en van het wezenpensioen €966 (2010 €940,-). De hoogte van genoemde bedragen is onder andere afhankelijk van de in de bedrijfstak doorgebrachte diensttijd en het genoten salaris (per dienstjaar wordt er bijvoorbeeld aan ouderdomspensioen 1,85% van het salaris opgebouwd). De hoogte van het jaarlijks arbeidsongeschiktheidspensioen was gemiddeld €2.543 (2010 €2.488,-).

Afkoop van het pensioen

Aan gewezen deelnemers van wie de deelname is geëindigd vóór 1 januari 2007 en die een opgebouwd pensioen hebben tot €100,- bruto per jaar wordt een aanbod tot afkoop van het pensioen gedaan. Voor gewezen deelnemers van wie de deelname vanaf 1 januari 2007 is geëindigd geldt eenzelfde beleid. In die gevallen wordt twee jaar nadat de deelneming is geëindigd het opgebouwde pensioen tot €103,- (2010 €102,- bruto) door het pensioenfonds afgekocht. Daarnaast worden pensioenen afgekocht die op datum pensionering lager zijn dan €427,29 (2010 €420,69) per jaar. Dit bedrag wordt de afkoopgrens genoemd. Dit is volgens artikel 66 van de Pensioenwet. In 2011 werd in 7.850 (2010: 4.230) gevallen het ouderdomspensioen, het (bijzonder) partnerpensioen of het wezenpensioen afgekocht.

Individuele waardeoverdracht

Het pensioenfonds werkt mee aan individuele waardeoverdracht bij wisseling van dienstverband. Het doel hiervan is de bestrijding van pensioenbreuk en het voorkomen van versnippering van pensioenaanspraken. Ook als de wettelijke termijn van zes maanden voor het aanvragen van waardeoverdracht is verstreken, voldoet het pensioenfonds aan een verzoek tot waardeoverdracht.

In 2011 was er sprake van 6 (2010: 1.059) inkomende en 21 (2010: 144) uitgaande waardeoverdrachten. In verband met de hoogte van de dekkingsgraad zijn de individuele waardeoverdrachten in 2008 opgeschort. In mei 2010 zijn de individuele waardeoverdrachten weer opgeschort in verband met het feit dat de dekkingsgraad van het pensioenfonds onder de 100% lag. In 2011 is het hele jaar de opschorting van kracht geweest.

Pensioenopbouw tijdens werkloosheid

Deelnemers die werkloos zijn geworden, komen onder bepaalde voorwaarden in aanmerking voor een bijdrage voor de voortzetting van de opbouw van hun pensioenaanspraken. Deze bijdrage wordt verstrekt door de Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP). In 2011 zijn voor 2.799 (2010: 2.954) werkloze deelnemers betalingen van de Stichting FVP ontvangen ten behoeve van voortzetting van de opbouw van hun pensioenaanspraken.

Pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid

Voor deelnemers die arbeidsongeschikt zijn geworden, wordt de pensioenopbouw vanaf de eerste WAO- of WIA-dag zonder verdere premiebetaling voortgezet, mits daartoe binnen één jaar na aanvang van de WAO/WIA-uitkering door de deelnemer een verzoek aan het pensioenfonds is gedaan.

De pensioenopbouw vanaf de eerste WAO-dag ziet er als volgt uit:

- Arbeidsongeschiktheidpercentage
65 – 100% 100% voortgezet
- Arbeidsongeschiktheidpercentage
45 – 65% 50% voortgezet
- Arbeidsongeschiktheidpercentage
25 – 45% 25% voortgezet

De pensioenopbouw vanaf de eerste WIA-dag ziet er als volgt uit:

- Arbeidsongeschiktheidpercentage
65 – 100% 100% voortgezet
- Arbeidsongeschiktheidpercentage
45 – 65% 50% voortgezet
- Arbeidsongeschiktheidpercentage
35 – 45% 25% voortgezet

Hierbij wordt uitgegaan van de laatst bekende pensioengrondslag. Deze regeling had in 2011 betrekking op 6.552 deelnemers (2010: 6.810 deelnemers).

15.4 Mutatieoverzicht

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Arbeidsongeschikte deelnemers	Gepensioneerden	Totaal
Stand per 1 januari 2011	249.703	593.743	6.810	63.058	913.314
Van gewezen deelnemer naar deelnemer	12.477	-12.477	-	-	-
Van deelnemer naar gewezen deelnemer	-43.204	43.204	-	-	-
Arbeidsongeschiktheid	-210	-127	337	-	-
Revalidatie	35	16	-51	-	-
Pensionering	-2.196	-4.922	-601	6.961	-758
Toetreding	33.928	19.488	2	8.493	61.911
Overlijden	-230	-1.075	-72	-1.905	-3.282
Waardeoverdracht	-	-21	-	-	-21
Afkoop emigratie / klein pensioen	-382	-23.070	-24	-7.513	-30.989
Beëindiging tijdelijke uitkering	-	-	-	-28	-28
Overige oorzaken	-435	-1.984	151	-69	-2.337
Stand per 31 december 2011	249.486	612.775	6.552	68.997	937.810

Toelichting bij het overzicht

Deelnemers

De ultimo stand deelnemers betreft de werknemers die op 31 december vanwege een dienstverband in de bedrijfstak of vanwege vrijwillige voortzetting deelnemer zijn.

Arbeidsongeschikte deelnemers

Het aantal arbeidsongeschikte deelnemers betreft deelnemers die alleen pensioen opbouwen vanwege de regeling van premievrije opbouw wegens arbeidsongeschiktheid. Het kan dan gaan om volledige arbeidsongeschiktheid of om gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid terwijl de betreffende deelnemer daarnaast geen dienstverband in de branche heeft.

Pensioengerechtigden

Het aantal pensioengerechtigden betreft de periodieke pensioenuitkeringen. Deelnemers die 65 worden, worden afgeboekt met de mutatie pensionering bij 'Deelnemers', 'Gewezen deelnemers' of 'Arbeidsongeschikte deelnemers'. Vervolgens worden deze deelnemers met dezelfde mutatie toegevoegd aan 'Pensioengerechtigden'. De mutatie toetredingen bij 'Pensioengerechtigden' betreft dus niet de deelnemers die pensioneren maar alleen de ingang van het nabestaanden- en wezenpensioen.

Afkoop

Wanneer een deelnemer of gewezen deelnemer 65 wordt en zijn pensioen direct wordt afgekocht, wordt deze afkoop vermeld in de kolom "Deelnemers" of "Gewezen deelnemers". Een afkoop van het nabestaanden- en wezenpensioen staat vermeld in de kolom "Pensioengerechtigden".

Waardeoverdrachten

Bij de waardeoverdrachten staan in dit mutatieoverzicht alleen de uitgaande waardeoverdrachten vermeld. Deelnemers met een inkomende waardeoverdracht hebben geen invloed op het aantal.

16 Begrippenlijst

ABTN (Actuariële en bedrijfstechnische nota)

Pensioenfondsen dienen te werken volgens een ABTN. Hierin zijn de financiële opzet van een pensioenfonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.

ALM (Asset Liability Management)

Een methode om modelmatig de samenstelling van de strategische beleggingsportefeuille te bepalen, rekening houdend met de pensioenverplichtingen.

Benchmark

Vergelijkingsmaatstaf. Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden afgezet.

Dekkingsgraad

De waarde van het pensioenvermogen uitgedrukt als percentage van de waarde van de pensioenverplichtingen. De dekkingsgraad wordt als graadmeter beschouwd voor de mate van zekerheid dat de toegezegde pensioenen ook daadwerkelijk kunnen worden uitbetaald.

Deposito

Tegod bij een bankinstelling, waarover eerst na verloop van een overeengekomen tijdsduur (maximaal 2 jaar) kan worden beschikt.

Duration

Gewogen gemiddelde looptijd van een lening. Maatstaf om de prijsgevoeligheid van de lening te bepalen voor renteveranderingen.

Franchise

Vrijgesteld bedrag. Over dit deel van het pensioengevend loon worden geen aanspraken opgebouwd.

FTK (Financieel Toetsingskader)

Stelsel van De Nederlandsche Bank voor in de toekomst te hanteren waarderingsmethoden.

High Yield

Hoogrenderende obligaties, uitgegeven door ondernemingen met een lage kredietwaardigheid.

Rekenrente

Fictief rendementspercentage dat het belegde vermogen in de toekomst wordt geacht op te brengen.

Solvabiliteit

Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om de verplichtingen te kunnen nakomen.

Solvabiliteitsvrijval

Reserves die ontstaan na betaling van uitkeringen.

STAR (Stichting van de Arbeid)

Een landelijk overlegorgaan van de centrale organisaties van zowel werkgevers als werknemers in Nederland.

Swap

Ruil van het rendement op een vastgestelde referentiewaarde tegen een variabele rente gedurende een vastgestelde looptijd.

Toeslag op pensioen en pensioenaanspraken

Het percentage waarmee op 1 januari van het komende kalenderjaar de pensioenaanspraken van de (gewezen) deelnemers en de pensioenuitkeringen van de pensioengerechtigden worden verhoogd. (Dit percentage kan 0% zijn.)

Vastrentende waarden

Beleggingssoort waarover in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheekleningen.

VPV (Voorziening Pensioen Verplichtingen)

De passiva van het pensioenfonds, gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen.

Waardeoverdracht

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.

Z-score

Mate waarin het werkelijke rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van
Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel
Euclideslaan 201, 3584 BS Utrecht
Telefoon (030) 767 0110
info@bureaubpfd.nl
www.pensioendetailhandel.nl

Eindredactie
Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel

Ontwerp & typografie & illustraties
Opera Graphic Design, Breda

© Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Detailhandel, 2012

